

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie

LKR.410.19.1.2024

Pan
Grzegorz Watycha
Burmistrz Miasta Nowy Targ
Urząd Miasta w Nowym Targu
ul. Krzywa 1
34-400 Nowy Targ

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/069 – Realizacja uchwał antysmogowych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Krakowie
ul. Łobzowska 67, 30-038 Kraków
tel. 48123423400, lkr@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta w Nowym Targu, ul. Krzywa 1, 34-400 Nowy Targ (Urząd).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Grzegorz Watycha, Burmistrz Miasta Nowy Targ (Burmistrz), od 4 grudnia 2014 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja działań w celu wdrożenia uchwały antysmogowej oraz wykonania zadań określonych w programach ochrony powietrza, związanych z wdrożeniem tej uchwały.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2024, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem oraz danych wykraczających poza ten okres, mających wpływ na kontrolowane obszary lub gromadzonych w celach ustalenia tendencji badanych zjawisk (dane zbierane w celach porównawczych).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli, Delegatura w Krakowie
Kontroler	Łukasz Chudzik, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKR/107/2024 z 2 września 2024 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2017-2024 Miasto Nowy Targ (dalej: Miasto lub Gmina) podejmowało działania na rzecz wdrożenia uchwał antysmogowych³ oraz wykonania zadań określonych w Programach Ochrony Powietrza⁴ związanych z ich wdrożeniem, które przyczyniły się do poprawy jakości powietrza. Tempo i skala tych działań były jednak niewystarczające, aby w pełni wdrożyć ograniczenia i zakazy przewidziane w tych uchwałach. Na wniosek Miasta, Sejmik Województwa Małopolskiego uchwalił lokalną uchwałę antysmogową obowiązującą na terenie centrum Nowego Targu, która wprowadzała bardziej rygorystyczne ograniczenia, ale Miasto nie było w stanie zagwarantować likwidacji wszystkich kotłów pozaklasowych w zakładanym w tej uchwale terminie. Na terenie Gminy w dalszym ciągu⁵ pozostawało 718 kotłów pozaklasowych (tj. kotłów poniżej klasy 3, tzw. kopciuchów), chociaż zgodnie z wymaganiami uchwał antysmogowych takie kotły nie powinny być użytkowane na terenie centrum Nowego Targu od 1 stycznia 2023 r., a na pozostałym obszarze Miasta od 1 maja 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli podkreśla, że wyeliminowanie z użytkowania kotłów pozaklasowych jest szczególnie istotne, ponieważ emitują one prawie trzykrotnie więcej pyłów niż kotły klasy 3 i dziesięciokrotnie więcej niż kotły 5 klasy. Przy średnim tempie wymiany kotłów na paliwo stałe z lat 2018-2023, wynoszącym w Mieście 167 kotłów na rok, wymiana pozaklasowych kotłów zajmie jeszcze ponad 4 lata, a kotłów poniżej klasy 5 ponad 7,5 roku. Tymczasem wymiana kotłów poniżej klasy 5 powinna zakończyć się do końca 2026 r. Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że konieczne jest zintensyfikowanie działań mających na celu wymianę kotłów na paliwa stałe przez mieszkańców Miasta.

Zastrzeżenia NIK dotyczą przede wszystkim działalności Miasta związanej z prowadzonymi kontrolami indywidualnych systemów grzewczych. W latach 2020-2023 Gmina nie przeprowadziła wymaganej przez programy ochrony powietrza liczby kontroli planowych. Miasto powinno przeprowadzić w tym okresie łącznie 880 kontroli planowych, a faktycznie przeprowadzono ich jedynie 87, przy czym w latach 2021-2022 wykonano tylko jedną taką kontrolę. Ponadto czynności kontrolne były prowadzone nierzetelnie i niezgodnie z wewnętrzną procedurą kontroli wprowadzoną zarządzeniem Burmistrza z 27 września 2021 r., ponieważ na 27 zbadanych przypadków, w których stosowanym opałem był zarówno węgiel jak i drewno:

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu zastosowano ocenę w formie opisowej.

³ Uchwała Nr XXXII/452/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa małopolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw zmieniona uchwałą nr LIX/842/22 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 26 września 2022 r., dalej: ogólna uchwała antysmogowa oraz uchwała Nr XLV/623/21 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 27 września 2021 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze Miasta Nowy Targ ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego poz. 5547), dalej: lokalna uchwała antysmogowa.

⁴ Uchwała nr XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXIX/612/09 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie „Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego” zmienionej uchwałą Nr VI/70/11 z dnia 28 lutego 2011 r. oraz uchwałą Nr XLII/662/13 z dnia 30 września 2013 r., dalej: POP 2017; Uchwała nr XXV/373/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, dalej: POP 2020 oraz Uchwała nr LXXV/1102/23 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 20 listopada 2023 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXV/373/20 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 28 września 2020 r. w sprawie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego, dalej: POP 2023.

⁵ Stan na 9 grudnia 2024 r.

- w sześciu przypadkach nie zbadano wilgotności drewna opałowego,
- w 11 przypadkach nie naklejono na piec niespełniający wymagań uchwały antysmogowej naklejki informującej o terminie wymiany bądź nie odnotowano tego faktu w protokole kontroli,
- w 19 przypadkach nie żądano certyfikatu jakości węgla bądź nie udokumentowano tego faktu w protokołach kontroli, w których wskazano węgiel jako jedno z paliw stosowanych w użytkowanych kotłach.

Nie wszystkie kontrole zostały przeprowadzone zgodnie z wymaganiami określonymi w POP. W dziewięciu przypadkach, na 24 zbadanych, kontrole interwencyjne (kontrole na skargę, zgłoszenie) przeprowadzono po upływie od 2 do 57 dni od zgłoszenia, a w jednym przypadku po upływie 277 dni, tj. w czasie dłuższym niż maksymalny określony w POP 2020 i POP 2023, który wynosił odpowiednio 12 i 24 godziny. W 2020 r. i 2023 r. Gmina nie wypełniła także obowiązku określonego w POP 2020 dotyczącego pobierania próbek popiołu w co najmniej 10% kontroli interwencyjnych⁶.

NIK negatywnie ocenia nieopracowanie przez Miasto programu ochrony środowiska w latach 2021-2022, co było niezgodne z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁷. Celem takiego programu jest realizacja polityki ochrony środowiska, która stanowi zespół działań zmierzających do stworzenia warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Prowadzenie działań w obszarze ochrony środowiska bez przyjętego planu może także dodatkowo ograniczać skuteczność działań Gminy w obszarze ochrony środowiska, w tym ograniczenia *niskiej emisji*⁸.

NIK zwraca także uwagę na nierzetelne sporządzenie sprawozdań z realizacji POP 2020. W latach 2020-2023 do liczby przeprowadzonych kontroli zaliczano zarówno oględziny związane z postępowaniami dotyczącymi udzielenia dotacji na wymianę pieców, jak i liczbę budynków objętych przelotem dronem w celu wstępnej analizy składu dymu. W ten sposób zawyżono liczbę przeprowadzonych kontroli o 1 123. Dodatkowo w sprawozdaniu za 2023 r. podano nieprawidłową liczbę kontroli interwencyjnych, bowiem wskazano 84 kontrole, podczas gdy przeprowadzono 53 takich kontroli.

NIK ocenia pozytywnie uruchomienie przez Gminę własnego programu dotacji do wymiany kotłów, w wyniku którego zlikwidowano 483 nieefektywne źródła ciepła. Koszt programu wyniósł 2 283,2 tys. zł. Gmina pozyskiwała także środki na wymianę pieców oraz instalację odnawialnych źródeł energii (OZE) z *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020* (RPOWM). Uczestniczyła również w Programie *Czyste powietrze* i należała do jednych z bardziej aktywnych gmin w tym Programie, zajmując 569 miejsce spośród 2 162 gmin w rankingu prowadzonym przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁹. Od 2016 r. Gmina zatrudniała, zgodnie z POP 2020, ekodoradcę, a od 2021 r. dwóch ekodoradców. Udzielali oni

⁶ W 2020 r. pobrano 5 próbek na 93 kontrole, co stanowiło 5%, a w 2023 r. 2 próbki na 53 kontrole, co stanowiło 3,7%.

⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 54, ze zm. Dalej: ustawa Poś.

⁸ Emisja pyłów i gazów pochodząca z sektora komunalno-bytowego (pieców grzewczych i kotłowni węglowych); powodowana jest przez liczne źródła wprowadzające do powietrza niewielkie ilości zanieczyszczeń; duża ilość emitorów wprowadzających zanieczyszczenia do powietrza na niewielkiej wysokości (do 40 m) powoduje, że zjawisko to jest bardzo uciążliwe, gdyż zanieczyszczenia gromadzą się wokół miejsca powstawania, a są to najczęściej obszary o zwartej zabudowie mieszkaniowej; emisja ta zmienia się w zależności od zapotrzebowania na ciepło do ogrzewania budynków – zimą jest znacznie większa niż w innych porach roku.

⁹ Ranking za okres 1 kwietnia 2022 r. – 31 grudnia 2023 r.

mieszkańcom informacji na temat programów dopłat do wymiany źródeł ciepła i docieplenia budynków, pomagali w uzupełnianiu wniosków o dofinansowanie i rozliczenie nowego źródła ciepła, a także prowadzili edukację ekologiczną. W latach 2017-2024 Gmina dynamicznie rozbudowała sieć ciepłowniczą, a liczba podłączonych do sieci budynków wzrosła z 169 budynków (stan na 31 grudnia 2016 r.) do 490 budynków (stan na 30 listopada 2024 r.), tj. o 189%. Obecnie, na podstawie porozumienia z sąsiednią Gminą, trwały pracę nad podłączeniem sieci ciepłowniczej do ogrzewania ze źródeł geotermalnych.

Pomimo że Gmina prowadziła szeroko zakrojone działania edukacyjne i kampanie informacyjne skierowane do mieszkańców i przedsiębiorców, dotyczące wymagań uchwały antysmogowej i szkodliwości wynikających z zanieczyszczeń powietrza przez nieefektywne źródła ciepła, to w latach 2021-2023 nie spełniła wymogu wskazanego w POP 2020 w zakresie częstotliwości tych akcji. W każdym roku przeprowadzono po jednej tego typu akcji, podczas gdy POP 2020 wymagał, aby takie informacje przekazywać co najmniej raz na pół roku do każdego punktu adresowego mieszkalnego i niemieszkalnego, pod którym była eksploatowana instalacja na paliwa stałe.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR Realizacja działań w celu wdrożenia uchwały antysmogowej oraz wykonania zadań określonych w POP, związanych z wdrożeniem tej uchwały

Opis stanu faktycznego

Miasto zidentyfikowało problem jakości powietrza związany z niską emisją we wprowadzonych uchwałami Rady Miasta programach ochrony środowiska (POŚ): Program Ochrony Środowiska dla miasta Nowego Targ na lata 2017-2020¹⁰, oraz Program Ochrony Środowiska na lata 2023-2026 z perspektywą do 2030 r.¹¹ Jednocześnie w Mieście nie opracowano POŚ na lata 2021-2022 (zagadnienie opisane szerzej w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*).
(akta kontroli str. 8-10, 1305-1307)

Zarówno w POŚ na lata 2017-2020, jak i na lata 2023-2026 uwzględniono problematykę ochrony powietrza. Zakresy i kierunki działań Miasta w zakresie poprawy jakości powietrza były spójne z zapisami Programów Ochrony Powietrza dla Małopolski. W podrozdziałach dotyczących stanu jakości powietrza oraz w rozdziale *Ochrona klimatu i jakość powietrza* uwzględniono zagadnienia związane z jakością powietrza oraz przeanalizowano przyczyny zmian i obecnego stanu jakości powietrza w Nowym Targu.
(akta kontroli str. 8-10, 1305-1307)

Burmistrz wskazał, że Gmina identyfikowała problem złej jakości powietrza na terenie miasta już od wielu lat. W jego opinii świadczyły o tym liczne działania mające na celu walkę z niską emisją oraz przyjmowane dokumenty strategiczne¹² wskazujące konieczność poprawy jakości powietrza. Burmistrz dostrzegał, że zanieczyszczenie powietrza jest jednym z najważniejszych problemów jakie dotyka Miasto corocznie w sezonie grzewczym. Wskazał, że głównym czynnikiem zanieczyszczającym powietrze na terenie Miasta były starej generacji nieekologiczne źródła grzewcze na paliwa stałe do c.o. i c.w.u., stosowane w budynkach mieszkalnych. Burmistrz dalej wskazał, że dla poprawy świadomości o stanie jakości powietrza i podjęciu odpowiednich kroków celem

¹⁰ Uchwała Rady Miasta Nowy Targ z 20 listopada 2017 r. nr XLII/399/2017.

¹¹ Uchwałą Rady Miasta Nowy Targ z 27 listopada 2023 r. nr LVIII/651/2023.

¹² Strategia Rozwoju Miasta Nowy Targ na lata 2019-2023 z perspektywą do roku 2030: <https://www.nowytarg.pl/miasto-nowy-targ/strategie-i-programy/strategia-rozwoju-miasta>.

jego poprawy w mieście w marcu 2016 r. zainstalowano referencyjną państwową stację pomiarową do badania jakości powietrza. Już po kilku miesiącach pomiarów stwierdzono, że na terenie powiatu nowotarskiego, który znajduje się na dnie Kotliny Orawsko-Nowotarskiej, ze względu na niekorzystne warunki geograficzne oraz klimatyczne, częste zjawiska inwersji występujące w sezonie grzewczym w górskich kotlinach nie pozwalają na przewietrzanie i powodują wzmożoną kumulację zanieczyszczeń powietrza.

(akta kontroli str. 83-86)

Skala zanieczyszczeń powietrza substancjami najbardziej charakterystycznymi dla tzw. *niskiej emisji* w Mieście przedstawiała się w latach 2017-2023¹³ następująco:

- Średnioroczny poziom stężeń pyłu PM₁₀ wyniósł 47,4 µg/m³ w 2017 r., 46,7 µg/m³ w 2018 r., 41,3 µg/m³ w 2019 r., 41,8 µg/m³ w 2020 r., 37,9 µg/m³ w 2021 r., 33,4 µg/m³ w 2022 r. i 27,3 µg/m³ w 2023 r. Tym samym średnioroczne poziomy stężenia PM₁₀ mieściły się, od 2021 r., w granicy dopuszczalnego stężenia, określonego w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu¹⁴, wynoszącego 40 µg/m³. Takie parametry jakości powietrza nie będą gwarantowały w przyszłości osiągnięcia zakładanego poziomu tej substancji, określonego w nowelizacji Dyrektywy AAQD¹⁵ w wysokości 20 µg/m³ (zakładany termin osiągnięcia tego poziomu to 2030 r.), oraz zalecanego od 2021 r. w najnowszych wytycznych WHO¹⁶ – 15 µg/m³. Jednocześnie liczba dni z przekroczeniem dobowego poziomu dopuszczalnego stężenia PM₁₀ wynoszącego 50 µg/m³ wynosiła 100 w 2017 r., 104 w 2018 r., 88 w 2019 r., 90 w 2020 r., 72 w 2021 r., 57 w 2022 r., 37 w 2023 r. Tymczasem liczba dni z przekroczeniem tego poziomu nie powinna przekraczać 35 w ciągu roku. Z kolei aktualizacja Dyrektywy AAQD zakłada, że dobowe stężenie pyłu PM₁₀ na poziomie 45 µg/m³ nie będzie przekraczane częściej niż 18 raz w ciągu roku od 2030 r.
- Średnioroczny poziom zanieczyszczeń pyłu zawieszonego PM_{2,5}¹⁷ wyniósł: w 2020 r. przeciętnie na terenie Miasta 10,3 µg/m³ (w najmniej zanieczyszczonych tymi pyłami częściach Nowego Targu 2,4 µg/m³, a w najbardziej zanieczyszczonych 33,2 µg/m³; w 2021 r. przeciętnie 15,4 µg/m³ (minimalne 4,4 µg/m³, maksymalne 29,8 µg/m³); w 2022 r. przeciętnie 16,2 µg/m³ (minimalne 6,1 µg/m³, maksymalne 24,9 µg/m³) oraz w 2023 r. przeciętnie 14,7 µg/m³ (minimalne 8,5 µg/m³, maksymalne 20,4 µg/m³). Tym samym odnotowywane średnie roczne stężenia, z przedziału od 10,3 do 16,2 µg/m³, mieściły się w normie wynikającej z rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń, wynoszącej od 2020 r. 20 µg/m³ (a wcześniej 25 µg/m³), przy czym

¹³ Dane GIOŚ przedstawione w rocznych ocenach jakości powietrza sporządzonych przez WIOŚ dla pyłu PM₁₀ i B(a)P oraz danych pochodzących z map rozkładów stężeń otrzymanych metodą obiektywnego szacowania na podstawie wyników modelowania matematycznego wykonanego przez Instytut Ochrony Środowiska Państwowy Instytut Badawczy dla pyłu PM_{2,5}.

¹⁴ Dz. U. z 2021 r., poz. 845, dalej: rozporządzenie w sprawie dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń.

¹⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2881 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (wersja przekształcona) (Dz. U. UE. L. z 2024 r. poz. 2881).

¹⁶ Wytyczne Światowej Organizacji Zdrowia dotyczące jakości powietrza (ang. *WHO global air quality guidelines*); jest to seria publikacji WHO, które zawierają oparte na dowodach, niewiążące zalecenia dotyczące ochrony zdrowia publicznego przed niekorzystnymi skutkami zanieczyszczeń powietrza; najnowsze wytyczne opublikowane zostały w 2021 r.

¹⁷ Dane szacunkowe (modelowanie), a nie pomiar empiryczny.

maksymalne wartości tych stężeń przekraczały tę normę w każdym roku. Ponadto stężenia pyłu $PM_{2,5}$ odnotowywane przeciętnie na terenie Nowego Targu w ww. okresie nie będą gwarantować w przyszłości dotrzymania poziomu normatywnego dla tej substancji, określonego w znowelizowanej Dyrektywie AAQD, wynoszącego $10 \mu g/m^3$, oraz rekomendowanego poziomu wynikającego z najnowszych wytycznych WHO ($5 \mu g/m^3$);

- Średnioroczne stężenie B(a)P zawartego w pyłe PM_{10} wynosiło w 2017 r. $14,6 \text{ ng}/m^3$, w 2018 r. $18,3 \text{ ng}/m^3$, w 2019 r. $17,8 \text{ ng}/m^3$, w 2020 r. $18,4 \text{ ng}/m^3$, w 2021 r. $13,1 \text{ ng}/m^3$; w 2022 r.: $6,6 \text{ ng}/m^3$; w 2023 r.: $4,8 \text{ ng}/m^3$. Tym samym stężenia B(a)P zawartego w pyłe PM_{10} znacznie przekraczały obowiązującą normę wynoszącą $1 \text{ ng}/m^3$.

Jakość powietrza w Gminie w sezonie chłodnym (I i IV kwartał w latach 2017-2024) była zauważalnie gorsza niż w sezonie wiosenno-letnim. Przykładowo w przypadku 2022 r. stężenie pyłów PM_{10} w I kwartale wynosiło średnio $45 \mu g/m^3$ (przy 24 godzinnym okresie uśredniania), a w III kwartale $18 \mu g/m^3$. Podobnie w przypadku B(a)P w pyłe PM_{10} średnie stężenie w I kwartale wynosiło aż $13 \text{ ng}/m^3$, podczas gdy w III kwartale stężenie to wynosiło $0 \text{ ng}/m^3$.

(akta kontroli str. 1189-1208)

Miasto współpracowało m.in. z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska w Krakowie (WIOŚ). W ramach tej współpracy na terenie miasta zainstalowano referencyjną stację monitoringową w marcu 2016 r. Uruchomiona stacja monitoringowa badała w sposób ciągły jakość powietrza w Nowym Targu. Wyniki historyczne w zakresie jakości powietrza, jak i bieżące były ogólnodostępne na oficjalnej stronie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ)¹⁸. Ponadto na obszarze gminy na trzech budynkach zamontowano czujniki¹⁹, przy współpracy z dwoma prywatnymi firmami, oraz jeden czujnik na Szkole podstawowej nr 11 w ramach Projektu LIFE IP MALOPOLSKA, we współpracy z Urzędem Marszałkowskim Województwa Małopolskiego. Bieżące dane o jakości powietrza dostępne z zainstalowanych czujników dostępne były na stornach internetowych dwóch firm²⁰.

(akta kontroli str. 121-193, 513-520)

Odnosząc się do pytania, czy obecne ograniczenia i podejmowane przez Gminę, w okresie objętym kontrolą, działania są wystarczające dla osiągnięcia parametrów jakości powietrza wymaganych obecnymi (*rozporządzenie ws. dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń*) oraz projektowanymi normami (Wytyczne WHO i Dyrektywa AAQD), Kierownik Referatu Ochrony Środowiska wskazał, że: *Gmina jest bardzo dobrym przykładem pokazującym jak długotrwała i skomplikowana potrafi być walka z zanieczyszczeniem powietrza oraz jak duże nakłady finansowe trzeba ponieść w celu osiągnięcia zauważalnych efektów poprawy jakości powietrza. Spadek zanieczyszczeń pyłowych oraz znaczne zmniejszenie ilości dni w roku z przekroczeniami dobowymi są wynikiem długoletniej pracy i determinacji samorządu oraz zaangażowanych w ochronę powietrza pracowników. Na osiąganie z roku na rok coraz lepszych rezultatów największy wpływ mają jednak mieszkańcy Miasta, którzy decydują się na zmianę urządzeń grzewczych na nowoczesne i proekologiczne, likwidując przy tym nieefektywne i stare urządzenia do c.o. i c.w.u. Aby przyspieszać i intensyfikować działania naprawcze zachęca się właścicieli nieruchomości do korzystania z przeróżnych form wsparcia finansowego*

¹⁸ https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current/station_details/info/16894.

¹⁹ Zamontowane na budynkach: Szkoły Podstawowej nr 1, Szkoły Podstawowej nr 4 oraz Przedszkola Miejskiego nr 2.

²⁰ <https://panel.syngeos.pl/sensor/pm10?device=7805>, <https://airly.org/map/en/>.

na inwestycje wymian „kopciuchów”, termomodernizację budynków oraz montaż odnawialnych źródeł energii. Wieloletnia analiza wyników pomiarowych ze stacji referencyjnej GIOŚ zainstalowanej w Nowym Targu od marca 2016 roku pokazuje, że podwyższone wyniki występują zawsze w sezonie grzewczym, który jest na obszarach górskich dużo dłuższy niż na innych obszarach Polski. Na podstawie tej analizy stwierdza się, że na naszym obszarze zanieczyszczenie powietrza wynika z tzw. „niskiej emisji” generowanej z indywidualnych źródeł grzewczych. Należy dodać do tego emisję zewnętrzną (migracja zanieczyszczeń z innych obszarów) oraz powszechnie występujące zjawiska inwersji w sezonie grzewczym, co potęguje kumulację zanieczyszczeń powietrza. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z transportu na terenie miasta jest na tyle niska, że nie odgrywa roli znaczącej w zanieczyszczeniu powietrza, co potwierdzają wyniki badań z referencyjnej stacji pomiarowej GIOŚ.

Należy stwierdzić, że tak wiele działań podjętych przez Gminę Miasto Nowy Targ w obszarach edukacyjno-ekologicznych, inwestycyjnych i dotacyjnych, odnosi pozytywne rezultaty w postaci mierzalnej poprawy jakości powietrza. Oczywiście nie można jeszcze mówić o całkowitym wyeliminowaniu tego problemu, ale, przy takim tempie, w najbliższych latach jakość powietrza, według naszej oceny, będzie mieścić się w dopuszczalnych normach. Na ten stan oprócz działalności samorządu mają bezpośredni wpływ mieszkańcy, jak i dostępność programów dotacyjnych. Dodatkowo sukcesywny rozwój sieci ciepłowniczej i planowane w najbliższych latach podłączenie Miasta Nowy Targ do geotermii spowoduje kolejny duży i szybki krok w celu poprawy jakości powietrza.

Zdaniem Kierownika wszystkie podejmowane działania, w połączeniu z konsekwentną realizacją innych zadań antysmogowych, spowodują, że eliminacja złej jakości powietrza na terenie Nowego Targu jest nieunikniona.

(akta kontroli str. 599-623, 745-750)

Sejmik Województwa Małopolskiego w celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi lub na środowisko, wprowadził na terenie strefy małopolskiej (w tym na terenie Gminy) w ogólnej uchwale antysmogowej, następujące ograniczenia lub zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw:

- od 1 lipca 2017 r. zakazano stosowania paliw służących do ogrzewania nieruchomości, w których udział masowy węgla kamiennego lub węgla brunatnego o uziarnieniu 0-3 mm wynosił powyżej 15% oraz tych zawierających biomasę o wilgotności w stanie roboczym powyżej 20%;
- od 1 lipca 2017 r. nowo oddane do eksploatacji instalacje musiały spełniać wymagania w zakresie minimalnych standardów emisyjnych spełniających wymogi ekoprojektu z automatycznym podajnikiem paliwa (z wyjątkiem instalacji zgazowujących paliwo);
- od 1 maja 2024 r. zakazano użytkowania instalacji, zainstalowanych przed 1 lipca 2017 r., niespełniających wymagań w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3, 4 lub 5 wg normy PN-EN 303-5:2012 (tzw. kotły pozaklasowe);
- od 1 stycznia 2027 r. zakazano użytkowania instalacji, zainstalowanych przed 1 lipca 2017 r., spełniających wymagania w zakresie sprawności cieplnej i emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub 4 wg normy PN-EN 303-5:2012.

Od 1 stycznia 2022 r. w związku z wejściem w życie lokalnej uchwały antysmogowej. Uchwała ta dotyczyła części obszaru Gminy, tj. centrum Miasta²¹, i wprowadziła dodatkowe zakazy i ograniczenia w zakresie paliw:

- od 1 stycznia 2022 r. zakazano stosowania, we wszystkich istniejących urządzeniach grzewczych, mułów i flotokoncentratów węglowych, węgla brunatnego, mieszaniny paliw zawierających mniej niż 85% węgla kamiennego, paliw niespełniających wymagań jakościowych określonych w rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska z 23 grudnia 2022 r. *w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych*²², paliw niesortowanych, paliw bez świadectwa jakości oraz spalania drewna o wilgotności powyżej 20%,
- od 1 stycznia 2022 r. zakazano eksploatacji nowych kotłów i ogrzewaczy na węgiel,
- od 1 stycznia 2023 r. zakazano użytkowania, zainstalowanych przed 1 lipca 2017 r., pozaklasowych kotłów na paliwa stałe oraz ogrzewaczy pomieszczeń niespełniających wymagań ekoprojektu,
- od 1 stycznia 2027 r. zakazano użytkowania, zainstalowanych przed 1 lipca 2017 r., kotłów na paliwa stałe poniżej klasy 5,
- od 1 stycznia 2030 r. zakazano wykorzystywania paliw stałych innych niż biomasa o wilgotności do 20%.

Kierownik wskazał, że Gmina wnioskowała o objęcie lokalną uchwałą antysmogową jedynie centrum miasta, ponieważ budynki zlokalizowane w samym centrum emitują najwięcej zanieczyszczeń. Centrum to głównie zwarta zabudowa i kamienice kilkupiętrowe, gdzie zapotrzebowanie na c.o. jest zdecydowanie większe niż w domach jednorodzinnych, a co za tym idzie jest to obszar generujący większe zanieczyszczenie powietrza i słabsze przewietrzanie. Analiza tego terenu przy podejmowaniu decyzji o wystąpieniu z wnioskiem o wprowadzenie przez Sejmik Województwa Małopolskiego lokalnej uchwały antysmogowej zobrazowała, że na powierzchni niespełna 118 ha występowała duża koncentracja kotłów węglowych różnego kalibru, w tym znaczna ilość urządzeń pozaklasowych oraz 3 i 4 klasy sprawności wg PN/EN 303-5:2012. Po szczegółowej analizie obszaru centrum Miasta objętego MPZP 22 - na etapie podejmowania przedmiotowej decyzji było ok 50% budynków opalanych węglem, a połowa z nich korzystała z najgorszej jakości kotłów/pieców tzw. kopciuchów. Biorąc pod uwagę niezadowalające wyniki jakości powietrza generowane przez Państwową Stację Pomiarową GIOŚ, notowane w sezonie grzewczym, a także w celu jak najszybszego przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza w centrum Nowego Targu, podjęto działania mające na celu wdrożenie ww. uchwały. Takie działanie było według naszej opinii w pełni uzasadnione.

(akta kontroli str. 761-766)

W celu ograniczenia *niskiej emisji* i wdrażania uchwał antysmogowych Sejmik Województwa m.in. określił w programach ochrony powietrza zadania do realizacji dla gmin dotyczące m.in. działań związanych z wymianą kotłów na paliwa stałe, prowadzenia kontroli indywidualnych systemów grzewczych,

²¹ W obszarze wyznaczonym: od zachodu ulicą Krakowską od mostu na potoku Czarny Dunajec do wiaduktu nad Aleją Tysiąclecia, od południa Aleją Tysiąclecia od wiaduktu, po którym biegnie ulica Krakowska do mostu nad potokiem Biały Dunajec, od wschodu potokiem Biały Dunajec od Alei Tysiąclecia do zbiegu z potokiem Czarny Dunajec, od północy prawobrzeżnym wałem przeciwpowodziowym potoku Czarny Dunajec od zbiegu z potokiem Biały Dunajec do ulicy Krakowskiej.

²² Dz. U. z 2022 r., poz. 2856.

działalności edukacyjnej czy walki z ubóstwem energetycznym. Sposób realizacji tych zadań przez Gminę opisano w dalszych częściach niniejszego wystąpienia.

Gmina corocznie sporządzała sprawozdanie z realizacji Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego za dany rok i przekazywała je Zarządowi Województwa Małopolskiego w terminach określonych w POP-ach oraz ustawie PoŚ. Sprawozdania zawierały informacje dotyczące realizacji działań przewidzianych w POP-ach, informacje w zakresie realizacji gminnych programów ograniczenia *niskiej emisji* – eliminacja nisko sprawnych urządzeń na paliwa stałe oraz wyeliminowania spalania odpadów oraz ograniczenia spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi.

(akta kontroli str. 11-79)

Gmina podejmowała współpracę z sąsiednimi Gminami w celu ograniczenia *niskiej emisji* i pełnego wdrożenia wymagań uchwał antysmogowych. Przykładami działań w tym zakresie były m.in.:

- wspólna realizacja programu instalacji odnawialnych źródeł energii pn. „Montaż instalacji odnawialnych źródeł energii na terenie Gmin: Nowy Targ, Miasta Nowy Targ, Czorsztyn, Łapsze Niżne, Brzesko, Alwernia, Babice, Chrzanów, Libiąż oraz Trzebinia” na podstawie porozumienia z 28 listopada 2017 r., zawartego pomiędzy tymi gminami, dofinansowanego ze środków RPOWM 2014-2020, Poddziałanie 4.1.1. *Rozwój infrastruktury produkcji energii ze źródeł odnawialnych*, na podstawie umowy z 21 listopada 2018 r.;
- współpraca z Gminą Szaflary w zakresie doprowadzenia do Nowego Targu ogrzewania geotermalnego (odwiert geotermalny jest obecnie realizowany na terenie Gminy Szaflary), które wraz z istniejącą siecią ciepłowniczą ma ogrzewać budynki na terenie Miasta Nowy Targ, na podstawie trójstronnego porozumienia z 27 grudnia 2023 r. pomiędzy ww. gminami oraz Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie (dalej: WFOŚ).

Burmistrz wskazał, że współpraca polegała również na cyklicznych spotkaniach z wójtami (np. na Forum Wójtów i Burmistrzów) – wymianie doświadczeń oraz planowaniu nowych działań, jak również cyklicznej wymianie doświadczeń między ekodoradcami z różnych gmin (np. podczas szkoleń, spotkań, warsztatów, itp.).

(akta kontroli str. 214-239)

Informacje dotyczące liczby wymienionych kotłów wskazywano na podstawie złożonych przez właścicieli nieruchomości deklaracji oraz udzielonych przez Gminę dofinansowań do wymiany pieców. Gmina nie miała informacji dotyczących liczby wymienionych kotłów w ramach Programu Czyste Powietrze. Według danych WFOŚ dotyczących realizacji Programu Czyste Powietrze²³ w podziale na poszczególne gminy według stanu na 30 września 2024 r. w Nowym Targu o dofinansowanie złożono łącznie 818 wniosków, zawarto 635 umów o dofinansowanie i zrealizowano 317 przedsięwzięć na kwotę 11 092,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 629-635)

W latach 2017-2019 Gmina nie osiągnęła zaplanowanego w POP 2017 efektu ekologicznego dotyczącego redukcji emisji pyłu PM₁₀, pyłu PM_{2,5}, benzo(a)pirenu oraz CO₂ (zagadnienie szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*). Z tego powodu Małopolski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wydał, w 2023 r., decyzję wymierzającą administracyjną karę pieniężną w wysokości

²³ <https://www.wfos.krakow.pl/czyste-powietrze/zestawienie-gminy/>.

50 tys. zł, za niedotrzymanie terminów realizacji zadań nałożonych na lata 2017-2019 w POP²⁴. Kara została nałożona po kontroli przeprowadzonej w 2022 r. przez WIOŚ w Krakowie, dotyczącej wykonywania zadań określonych w programach ochrony powietrza i ich aktualizacjach oraz planach działań krótkoterminowych w latach 2017-2019. Burmistrz odwołał się do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, a po utrzymaniu w mocy zaskarżonej decyzji zaskarżył tę decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie²⁵. Kierownik Wydziału Ochrony Środowiska wskazał, że postępowanie przed Sądem jest w toku.

(akta kontroli str. 241-301)

Burmistrz wyjaśnił, że głównymi narzędziami do pozyskiwania danych dotyczące stosowanych na terenie Miasta systemów grzewczych były: kontrole nieruchomości prowadzone w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących ochrony środowiska, realizacja programów dofinansowań do wymiany źródeł ogrzewania opalanych paliwami stałymi (tylko budynki/lokale mieszkalne), inwentaryzacja źródeł ciepła na terenie Miasta przeprowadzona w latach 2020-2021 w ramach *Bazy inwentaryzacji ogrzewania budynków w Małopolsce*, prowadzonej przez Marszałka Województwa Małopolskiego (zgodnie z Programem ochrony powietrza), a obecnie uruchomiona przez Główny Urząd Nadzoru Budowlanego (GUNB) ogólnokrajowa baza CEEB.

(akta kontroli str. 304)

W zakresie oceny przydatności bazy CEEB i jej funkcjonowania Burmistrz wyjaśnił, że w 2019 r. wraz z Ministerstwem Przedsiębiorczości i Technologii, oraz Pełnomocnikiem Prezesa Rady Ministrów do spraw Programu Rządowego *Czyste Powietrze* Gmina podpisała porozumienie 8 marca 2019 r. o przystąpieniu do pilotażowego „projektu ZONE²⁶”, którego założeniem było stworzenie pilotażowej bazy inwentaryzacji źródeł ogrzewania. Liderem projektu było Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii, a uczestnikami cztery Instytuty Państwowe z zakresu ochrony środowiska, Stowarzyszenie Krakowski Alarm Smogowy oraz Gmina Miasto Nowy Targ. Uczestnictwo w tym programie, jako jednej z kilku gmin w całym kraju, dało możliwość testowania narzędzi do obecnie obowiązującej bazy CEEB. W ramach warsztatów i prac nad rozwiązaniami „ZONE” Gmina zgłosiła także autorskie uwagi, które zostały uwzględnione w pracach nad programem. Dotyczyły one przepływu informacji między wydziałami architektoniczno-budowlanymi samorządów powiatowych (przyjmujących zgłoszenia budynków do eksploatacji – dot. przede wszystkim źródeł grzewczych) a gminami będącymi zobligowanymi do prowadzenia inwentaryzacji starych, jak i nowych źródeł grzewczych; przekazywania informacji do gmin przez spółki dostarczające paliwo gazowe z sieci do budynków, które miały wiedzę na temat wykonanych przyłączy na danym terenie gminy, a dane te są uzupełnieniem informacji do obowiązkowej inwentaryzacji źródeł ogrzewania, co pozwala na szybszą weryfikację zinwentaryzowanych obiektów w zakresie źródeł grzewczych w danej gminie.

(akta kontroli str. 305-306, 1150-1154)

²⁴ Zadania określone w punkcie 3.1.1 podpunkty (2) i (3) POP dla województwa małopolskiego – Wprowadzenie ograniczeń w użytkowaniu instalacji na paliwa stałe oraz Realizacja gminnych programów niskiej emisji (PONE) – eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe.

²⁵ Skarga z 6 czerwca 2024 r.

²⁶ Zintegrowany system wsparcia polityki i programów Ograniczenia Niskiej Emisji.

Burmistrz wyjaśnił, że baza CEEB ma duży potencjał, ale zawiera też błędy czy niedopracowane narzędzia, które wymagają wprowadzenia usprawnień. Przykładami działań wymagających korekty są:

- nieintuicyjne i nierzetelne raporty, niezbędne do przygotowywania różnego rodzaju obowiązkowych sprawozdań do innych organów, tworzenia analiz i informacyjnych statystyk,
- przekazane gminom z GUNB urządzenia mobilne (terminale) spowalniają prowadzone w terenie działania, ponieważ często nie działają poprawnie (w szczególności moduł do drukowania),
- brak możliwości wprowadzenia do CEEB protokołów z kontroli środowiskowej, jeśli nie zostanie wcześniej wykonana kompleksowa inwentaryzacja budynku i zapisana w systemie,
- nie działające w pełni poprawnie elektroniczne moduły zamówień dla użytkowników w bazie dotyczące zleceń np. inwentaryzacji budynków czy przeglądów kominiarskich,
- utrudniające pracę w systemie są również okresowe i dość duże opóźnienia przy pracy w bazie, co może być spowodowane obciążeniem systemu w różnych okresach dnia (niestety najbardziej w godzinach pracy urzędów),
- nieaktualna baza budynków w CEEB (brak niektórych istniejących budynków lub widniejące w bazie budynki [punkty adresowe], których fizycznie nie ma),
- brak możliwości wprowadzenia do bazy deklaracji dla budynku, który nie posiada żadnego źródła ogrzewania, co powoduje obniżenie stopnia wypełnienia bazy w gminie,
- brak bieżących aktualizacji bazy w zakresie wprowadzanych danych – dotyczy możliwości generowania aktualnych raportów.

(akta kontroli str. 305-306, 530-535)

W latach 2018-2024 (do 30 września), zgodnie z danymi Gminy wykazanymi m.in. w rocznych sprawozdaniach POP, zlikwidowano łącznie 1 047 kotłów i zamontowano 927 ekologicznych źródeł ciepła. Jak wskazał Kierownik, różnica pomiędzy zlikwidowanymi a wymienionymi źródłami ciepła wynika z faktu, że w wielu przypadkach w jednym budynku np. kamienica likwidowanych było kilka nieekologicznych źródeł ciepła, a montowano jedno ekologiczne źródło ciepła. Z pośród 927 zamontowanych ekologicznych źródeł ciepła w 468 przypadkach (50,5%) zamontowano ogrzewanie gazowe, w 224 przypadkach (24,2%) zamontowano kotły na paliwa stałe nowszej generacji (ekogorszek, pellet, biomasa), w 175 przypadkach (18,9%) podłączono budynki do MPEC, w 57 przypadkach (6,1%) zamontowano pompy ciepła oraz w trzech przypadkach (0,3%) zamontowano ogrzewanie elektryczne.

(akta kontroli str. 760)

Spośród 927 zamontowanych ekologicznych źródeł ciepła w latach 2018-2024 w przypadku 825 wymiany dokonano z dofinansowań udzielnych przez Gminę. Jak wyjaśnił Burmistrz, wskazanie dokładnych danych jakiego rodzaju kotły na paliwa stałe w podziale na klasy zostały wymienione w ramach dotacji udzielonych przez Gminę, bo tylko takimi danymi dysponuje, jest bardzo czasochłonne, ponieważ wymagało by to zweryfikowania każdej z 825 umów dotacyjnych osobno. Burmistrz szacuje, że 95% stanowiły kotły pozaklasowe a 5% prawdopodobnie były to kotły 3 lub 4 klasy.

(akta kontroli str. 302-303, 307-308)

Gmina w zakresie wyeliminowania z użytkowania kotłów niespełniających wymagań uchwały antysmogowych w latach 2018-2014 udzielała dopłat do wymiany nieekologicznych źródeł ogrzewania z Regionalnego Programu

Operacyjnego Województwa Małopolskiego na lata 2014-2020 (RPOWM) oraz Gminnego Programu Wsparcia. W ramach tych programów w latach 2018-2024 (do 30 września) udzielono w sumie 825 dofinansowań do wymiany źródeł ogrzewania²⁷. Na inwestycje te wydatkowano w latach 2018-2024 (30 września) w sumie 6 595 tys. zł: w 2018 r. było to 1 077,2 tys. zł²⁸, w 2019 r. – 1 128,7 tys. zł²⁹, w 2020 r. – 1 130,5 tys. zł³⁰, w 2021 r. – 665 tys. zł³¹, w 2022 r. 1 381,4 tys. zł³², w 2023 r. – 897,2 tys. zł³³ w 2024 r. (do 30 września) – 315 tys. zł³⁴.

(akta kontroli str. 302-303)

Według danych z CEEB³⁵ na 1 lipca 2024 r. na terenie Gminy eksploatowanych było 3 556 źródeł ciepła. W tej liczbie 1 902 źródeł ciepła stanowiły kotły poniżej klasy 5, w tym 988 kotłów poniżej klasy 3, tj. niespełniających wymogów uchwały antysmogowej. Zgodnie z danymi CEEB, przedstawionymi przez Gminę na dzień 9 grudnia 2024 r., liczba kotłów poniżej klasy 3 wynosiła 718 oraz 1 258 kotłów poniżej klasy 5. W latach 2018-2023 wyeliminowano 1 002 kotły, tym samym w Gminie średnio wymieniano 167 kotłów rocznie w latach 2018-2023. Przy takim tempie ich wymiany likwidacja kotłów pozaklasowych, które nie powinny być użytkowane, zajęłaby ponad 4 lata, a kotłów poniżej klasy 5 ponad 7,5 roku. Tymczasem takie kotły nie mogą być użytkowane od 1 stycznia 2027 r. (zagadnienie szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 757-760)

Odnosząc się do pytania, czy Gmina planuje podjąć w celu wyeliminowania z użytkowania na terenie Gminy kotłów pozaklasowych, Kierownik wskazał, że Gmina na bieżąco intensyfikuje działania w zakresie ochrony powietrza. Kluczowym działaniem, które zrealizowane zostanie dodatkowo w najbliższych latach, jest podłączenie Miasta do ogrzewania geotermalnego. Projekt realizowany jest z Gminą Szaflary. Prace w tym zakresie są bardzo zaawansowane, a zakończenie budowy magistrali geotermalnej planowane jest na listopad 2026 roku. W chwili obecnej trwa dynamiczna rozbudowa sieci ciepłowniczej przez MPEC Nowy Targ Sp. z o.o., którą docelowo popłynie ciepło geotermalne. Kierownik wyjaśnił, że wskazane przez kontrolera NIK wyliczenia, że przy aktualnym tempie wymiany kotłów pełne wdrożenie uchwały antysmogowej zajmie 12 lat jest błędne i nie ma nic wspólnego z rzeczywistym stanem realizacji działań, ponieważ do wyliczenia tego czasu, przyjęto dane z CEEB na dzień 31 lipca 2024 r. w stosunku do ilości wymian kotłów zrealizowanych w ramach dotacji. Po pierwsze należy stwierdzić, że w CEEB widnieją kotły pozaklasowe, które są zainstalowane w budynkach na terenie Nowego Targu, ale w rzeczywistości nie są one użytkowane, ponieważ właściciele stosują do ogrzewania inne źródła ciepła. Po drugie ilość udzielonych dotacji do wymiany źródeł ogrzewania nie odzwierciedla ilości faktycznie wymienionych kotłów, duża część mieszkańców nie korzysta z programów dotacyjnych,

²⁷ W tym 482 (58,4%) na ogrzewanie gazowe, 217 (26,3%) na paliwa stałe: pellet, ekogroszek, biomasa; 65 (7,9%) podłączenia do sieci ciepłowniczej, 58 (7%) pompy ciepła, 3 (0,4%) energia elektryczna.

²⁸ Z czego 997,2 tys. zł z RPOWM, 80 tys. zł z Gminnego Programu Wsparcia.

²⁹ Z czego 838,7 tys. zł z RPOWM, 290 tys. zł z Gminnego Programu Wsparcia.

³⁰ Z czego 630,5 tys. zł z RPOWM, 510 tys. zł z Gminnego Programu Wsparcia.

³¹ Całość 665 tys. zł z Gminnego Programu Wsparcia.

³² Z czego 981,4 tys. zł z RPOWM, 400 tys. zł z Gminnego Programu Wsparcia.

³³ Z czego 667 tys. zł z RPOWM, 230,2 tys. zł z Gminnego Programu Wsparcia.

³⁴ Całość 665 tys. zł z Gminnego Programu Wsparcia.

³⁵ Dane w bazie CEEB aktualizowane były w sposób ciągły.

wymieniając kotły „na własną rękę”. Mając powyższe na uwadze, wskazane „12 lat” jest zdecydowanie przeszacowane.

(akta kontroli str. 745-750)

31 maja 2024 r. Gmina podpisała z WFOŚ umowę w ramach Programu „Ciepłe mieszkanie” - Poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji pyłów oraz gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej w lokalach znajdujących się w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych. Zgodnie z umową kwota dotacji wyniesie 837 tys. zł łącznie dla 16 beneficjentów końcowych. Zgodnie z przyjętym harmonogramem inwestycje będą realizowane w 2025 r.

(akta kontroli str. 1159-1174)

Gmina, jak wskazał Kierownik, w dalszym ciągu będzie podejmować tzw. działania miękkie jak akcje edukacyjno-informacyjne. Ponadto Kierownik wyjaśnił, że dane statystyczne GUS przedstawiają gminę na czołowych miejscach w województwie małopolskim w zakresie ilości działań podjętych w zakresie ochrony powietrza, efektem czego było zajęcie przez Gminę wysokich miejsc w dwóch kategoriach³⁶ konkursu *Eko-Hero Województwa Małopolskiego 2024* organizowanego przez Gazetę Krakowską we współpracy z Województwem Małopolskim. Konkurs miał na celu nagrodzenie firm, proekologicznych inicjatyw oraz gmin troszczących się o mieszkańców i środowisko. Zwycięskie gminy zostały wyłonione na bazie rankingów przygotowanych przez organizatorów we współpracy z Urzędem Statystycznym w Krakowie³⁷.

(akta kontroli str. 750)

Zgodnie z zapisami POP 2020 przy współpracy z firmą zewnętrzną Gmina przeprowadziła analizę ubóstwa energetycznego. Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzono, że w 2022 r. (tj. na dzień sporządzenia analizy) ubogich energetycznie gospodarstw domowych było 227, co stanowiło ponad 4,5% ogółu.

(akta kontroli str. 310-335)

Gmina wdrożyła mechanizmy wsparcia nastawione na łagodzenie skutków ekonomicznych związanych z wyminą kotłów. Były to następujące rodzaje wsparcia:

- w okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 grudnia 2022 r., uchwałą Rady Miasta z 23 października 2017 r.³⁸, wprowadzono zwolnienia z podatku od nieruchomości budynków mieszkalnych niezwiązanych z działalnością gospodarczą, w których do celów grzewczych stosowano gaz, energię elektryczną lub pompę ciepła; łączny koszt zwolnień wyniósł 553,4 tys. zł;
- w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2023 r., uchwałą Rady Miasta z 12 października 2020 r.³⁹, przyjęto *Lokalny Program Ośłonowy* dla mieszkańców, którzy ponoszą zwiększone koszty grzewcze związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania na paliwa stałe zastąpione ekologicznymi systemami grzewczymi; z programu wypłacono w sumie 2,5 tys. zł (pomocą objęto dwie rodziny); program przedłużono na lata 2024-2026⁴⁰.

³⁶ Ochrona Powietrza Atmosferycznego i Klimatu oraz ogólnej EKO-HERO Gmina za działania proekologiczne.

³⁷ <https://www.nowytarg.pl/miasto-nowy-targ/aktualnosci/wyjatkowe-eko-wyroznienie-dla-miasta-nowy-targ,1179>.

³⁸ Uchwała Rady Miasta Nowy Targ nr XLI/389/2017.

³⁹ Uchwała Rady Miasta Nowy Targ nr XXIII/256/2020.

⁴⁰ Uchwała Rady Miasta Nowy Targ z 27 listopada 2023 r. Nr LVIII/655/2023 przyjmująca „Lokalny Program Ośłonowy dla mieszkańców Miasta Nowy Targ, którzy ponoszą zwiększone koszty

Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu w latach 2022-2023 wypłacał z kilku programów następujące środki finansowe:

- na podstawie ustawy z 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym⁴¹ w 2022 r. wypłacono w sumie 2 089 tys. zł dodatku dla 3 275 rodzin;
 - na podstawie ustawy z 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym⁴² w 2022 r. wypłacono 7 452 tys. zł dodatku węglowego dla 2 487 rodzin, a w 2023 r. 117 tys. zł dla 39 rodzin;
 - na podstawie ustawy z 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw⁴³ w 2022 r. wypłacono kwotę 1 441 tys. zł dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła dla 568 rodzin, a w 2023 r. 1 tys. zł dla jednej rodziny oraz w 2022 r. dopłaty do ogrzewania dla podmiotów wrażliwych – w sumie 84,5 tys. zł dla sześciu wnioskodawców;
 - na podstawie ustawy z 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej⁴⁴ w 2023 r. wypłacono kwotę 116,5 tys. zł tzw. dodatków elektrycznych dla 89 rodzin;
 - w oparciu o ustawę z 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu⁴⁵ w 2023 r. wypłacono kwotę 44 tys. zł tzw. dodatków gazowych dla 64 rodzin.
- (akta kontroli str. 336-337)

Na terenie Miasta funkcjonowała gminna sieć ciepłownicza, która była zarządzana przez Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Nowy Targ Sp. z o.o. Jak wyjaśnił Burmistrz, w latach 2017-2024 (stan na 30 listopada) MPEC Nowy Targ Sp. z o.o. wykonywał rozbudowę sieci ciepłowniczej na terenie miasta. Do sieci podłączono w sumie 321 budynków. Liczba podłączonych do sieci obiektów wzrosła z 169 budynków (stan na 31 grudnia 2016 r.) do 490 budynków (stan na 30 listopad 2024 r.).

(akta kontroli str. 344, 1181-1182)

Gmina posiadała 34 budynki użyteczności publicznej, spośród których, według stanu na 30 czerwca 2024 r., 18 (53%) wyposażonych było w ogrzewanie gazowe, 12 (35%) budynków było podłączonych do miejskiej sieci ciepłowniczej, jeden (3%) był ogrzewany kotłem klasy ekoprojekt, jeden (3%) posiadał ogrzewanie elektryczne, jeden (3%) miał ogrzewanie na własnych biogaz oraz jeden (3%) posiadał kolektory słoneczne. W latach 2017-2024 zlikwidowano ogrzewanie węglowe w 11 budynkach użyteczności publicznej. W siedmiu przypadkach budynki podłączono do miejskiej sieci ciepłowniczej i nie poniesiono z tego tytułu wydatków, ponieważ węzeł ciepłowniczy doprowadzający ciepło do budynków pozostaje własnością Spółki dostarczającej ciepło i został sfinansowany z programu POLiŚ⁴⁶, z którego Spółka pozyskała środki. Łączny koszt wymiany systemu ogrzewania w pozostałych czterech budynkach wyniósł 139,9 tys. zł.

(akta kontroli str. 338-343)

Jak wskazał Burmistrz, Gmina zdiagnozowała szereg problemów dotyczących wdrażania uchwał antysmogowych oraz wykonania postanowień POP

grzewcze związane z trwałą zmianą systemu ogrzewania na paliwa stałe i zastąpienie go proekologicznymi systemami grzewczymi”.

⁴¹ Dz. U. z 2024 r., poz. 953.

⁴² Dz. U. z 2024 r., poz. 1207.

⁴³ Dz. U. z 2024 r., poz. 1509.

⁴⁴ Dz. U. z 2024 r. poz. 1288.

⁴⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 303.

⁴⁶ Program Infrastruktura i Środowisko 2014-2020.

związanych z ograniczeniem *niskiej emisji* i/lub wdrożeniem tych uchwał antysmogowych. Najistotniejsze zdiagnozowane problemy to:

- Niespójność w obowiązujących przepisach prawa, tj. wydłużenie okresu wymian kotłów w uchwale antysmogowej dla Małopolski, a pozostawienie terminów wymian kotłów w lokalnej uchwale antysmogowej dla centrum Miasta Nowy Targ, co sprawiło, że na terenie Miasta Nowy Targ obowiązywały różne przepisy w tym zakresie. W zakresie wyeliminowania bariery Burmistrz wskazał, że Gmina podjęła szeroko zakrojone akcje informacyjne wśród społeczności lokalnej dotycząca założeń obowiązujących uchwał antysmogowych.
- Brak możliwości podłączenia do sieci ciepłowniczej i gazowej w wielu częściach Miasta. Sieć ciepłownicza MPEC oraz sieć gazowa rozwijane są we współpracy z Miastem sukcesywnie. Nie mniej jednak nie cały obszar Miasta jest objęty możliwościami podłączenia do tych sieci. Każdorazowo przy zainteresowaniu dofinansowaniem do wymiany „kopciucha” sprawdzane są w pierwszej kolejności warunki przyłączeniowe, aby mieć pewność, że planowana inwestycja i dotacja będą mogły być zrealizowane i rozliczone.
- Brak stabilnych i jasnych przepisów dotyczących inwentaryzacji źródeł ogrzewania. Najpierw gminy województwa małopolskiego były zobowiązane uzupełniać Bazę Inwentaryzacji Budynków w Małopolsce prowadzoną przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. Potem powstała ogólnokrajowa Baza CEEB, do której, pomimo obietnic, nie udało się przetransferować danych z bazy wojewódzkiej. Brak ciągłości wykonanej inwentaryzacji znacząco utrudnił Miastu monitorowanie wdrażania uchwał antysmogowych. W ramach prac nad wprowadzaniem CEEB zgłaszano uwagi dotyczące dokonania transferu danych z baz inwentaryzacyjnych wojewódzkich do systemu centralnego CEEB. Niestety nie zostało to wykonane.
- Duża zmienność przepisów/trendów w polityce ekologicznej oraz energetycznej Unii Europejskiej i Polski. Pierwsze programy dofinansowań umożliwiały uzyskanie środków na montaż kotłów węglowych (ekogroszek), które cieszyły się bardzo dużą popularnością. Następnie odgórnie dotacje do takich kotłów zostały zakazane, co było uzasadnione odchodzeniem od używania węgla. W tym samym czasie zaczęto promować ogrzewanie gazem, które również stało się popularne. W chwili obecnej doniesienia medialne jasno wskazują, że w najbliższym czasie dotacje do ogrzewania gazowego zostaną zakazane w związku z odejściem od stosowania paliw kopalnych. Tego typu szybkie zmiany w polityce ekologicznej zniechęcają mieszkańców do modernizacji źródeł ogrzewania, które wiążą się z dużymi nakładami finansowymi. Gmina wdrożyła nowe programy dotacji do wymiany kotłów ze środków budżetu Miasta. Do wcześniej funkcjonujących dofinansowań do modernizacji ogrzewania na nowe kotły gazowe oraz przyłącz do sieci ciepłowniczej wprowadzono możliwość uzyskania dotacji na montaż kotłów pelletowych, zgazowujących drewno, pomp ciepła oraz ogrzewania elektrycznego.
- Zbyt niskie dotacje dla właścicieli budynków/lokalów mieszkalnych. Gmina, aby temu przeciwdziałać, zwiększyła wysokość dotacji z 5 tys. zł do 7 tys. zł w programach udzielanych z budżetu Miasta Nowy Targ. Ponadto za pośrednictwem Nowotarskiego i Krakowskiego Alarmu Smogowego zgłaszano uwagi do Programu Rządowego „Czyste Powietrze”.
- Brak centralnego wsparcia finansowego dla gmin z najbardziej zanieczyszczonym powietrzem. Gmina w tej sprawie wystosowała pismo do Premiera RP z dnia 8 listopada 2019 r. o wsparcie samorządów na terenach

górskich w zakresie walki ze smogiem oraz do Marszałka Województwa Małopolskiego m.in. w opiniach przesyłanych do POP 2020 dla Małopolski z dnia 23 stycznia 2020 r. i opiniach do POPWM z dnia 2 kwietnia 2020 r. i 24 lipca 2020 r.

- Nieuregulowany stan prawny budynków, skutkujący brakiem możliwości uzyskania dotacji, w tym zakresie, jak wskazał Burmistrz, Gmina nie ma możliwości wpływu na powyższy stan.
- Ograniczona dostępność firm zajmujących się wymianą pieców skutkująca długim terminem oczekiwania na realizację inwestycji. Burmistrz wskazał, że Gmina nie ma możliwości wpływu na powyższy stan.
- Obawy przed wysokimi cenami paliw i energii i niestabilność w polityce energetycznej kraju. Ze względu na bardzo zmienne warunki cenowe, dużą inflację oraz kryzys gospodarczy wynikający z różnych czynników zewnętrznych w kraju, gmina nie miała wpływu i nadal nie ma na poprawę tego stanu.
- Ubóstwo. Miasto zidentyfikowało tę barierę, tworząc opracowanie pn. *Analiza Ubóstwa Energetycznego na terenie Miasta Nowy Targ*. Pozwoliło to określić w pierwszej kolejności najbardziej ubogich energetycznie mieszkańców Nowego Targu i najbardziej potrzebujących. W ramach programu dofinansowania z RPOWM 2014-2020 Poddziałanie 4.4.2. stwierdzone ubóstwo energetyczne gratyfikowało do wyższej dotacji z czego kilku mieszkańców skorzystało. Również OPS w Nowym Targu realizował wsparcie finansowe dla najuboższych. Ponadto w ramach realizowanego przez Miasto programu LIFE prowadzono działania informacyjno-edukacyjne w powyższym zakresie połączone z nieodpłatnym przekazywaniem zestawów oszczędności energii dla najuboższych wytypowanych przez OPS w Nowym Targu.

Gmina informowała UMWM o problemach napotykanym podczas wdrażania uchwał antysmogowych. Jak wyżej opisano do UMWM wysłano cztery pisma m.in. przy opiniowaniu POP2020 oraz POP2023, w których zgłaszano uwagi. Wnioskowano m.in. o wykreślenie zapisów dotyczących terminów wyeliminowania źródeł ogrzewania niespełniających wymagań uchwały antysmogowej tzw. kotłów pozaklasowych, wskazując że Gmina nie ma możliwości nakazania mieszkańcowi wymiany pieca, a jedynie może informować i zachęcać do tego rodzaju działań.

(akta kontroli str. 194-213)

Na dzień 1 lipca 2024 r. liczba punktów adresowych bez złożonej deklaracji o źródłach ciepła na terenie Gminy wynosiła 832 wobec ogólnej liczby punktów adresowych w Gminie wynoszącej 5 950. Tym samym poziom wypełnienia bazy CEEB wynosił w Gminie 86%.

(akta kontroli str. str. 755-766)

Zgodnie z POP 2020 Gminy miały obowiązek przeprowadzenia inwentaryzacji źródeł ciepła i instalacji odnawialnych źródeł energii w budynkach mieszkalnych i niemieszkalnych na terenie gminy: co najmniej 70% budynków do końca 2021 roku oraz co najmniej 90% budynków do 30 czerwca 2022 roku.

W związku z powyższym Gmina w dniu 15 kwietnia 2020 r. podpisała umowę nr 2/2020/LIFE z Małopolską Fundacją Energii i Środowiska na opracowanie bazy danych indywidulanych źródeł emisji w oparciu o ankietowe przeprowadzenie obszarowej inwentaryzacji źródeł *niskiej emisji* na terenie Gminy. Zleceniobiorca przeprowadził inwentaryzację 2 413 gospodarstw spośród 3 421 wskazanych w umowie i wprowadził dane do istniejącej bazy inwentaryzacji ogrzewania

budynków w Małopolsce, co potwierdzono protokołem odbioru końcowego z 1 lutego 2021 r. W związku z pismem Wicemarszałka Województwa Małopolskiego z 28 stycznia 2021 r. o trwających pracach nad programem CEEB i sugestią o czasowym wstrzymaniu zbierania deklaracji i ankiet mieszkańców dot. ogrzewania budynków do czasu formalnego wejścia w życie obowiązku ustawowego, Gmina wstrzymała prace inwentaryzacyjne w tym zakresie.

(akta kontroli str. 774-813)

W celu uzupełnienia bazy CEEB Gmina co roku, począwszy od 2022 r., wysyłała ulotki informujące o obowiązku składania deklaracji CEEB wraz z decyzją o podatku od nieruchomości zarówno do osób fizycznych, jak i przedsiębiorców. Ponadto, jak wskazał Kierownik Referatu, o obowiązku składania deklaracji informowano poprzez ogłoszenia w lokalnych mediach, komunikaty odczytywane w kościołach, informacje na stronie internetowej oraz portalach społecznościowych. Również w ramach prowadzonych kontroli źródeł ogrzewania oraz udzielanych dofinansowań do wymiany kotłów pracownicy Referatu ds. Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Nowy Targ pomagali mieszkańcom wypełniać deklaracje.

(akta kontroli str. 495-511, 574-586)

Od 2024 r. Urząd, po zweryfikowaniu bazy CEEB do każdego punktu adresowego, w którym stwierdzono, że nie została złożona deklaracja CEEB, wysłał pisma. W sumie wysłano 592 powiadomienia, przypominające o konieczności złożenia deklaracji dotyczącej zainstalowanych/eksploatowanych źródeł ciepła i spalania. W pismach zamieszczono pouczenie o sankcjach wynikające z art. 27h ust 1 ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów⁴⁷, tj. karę za niezłożenie w terminie deklaracji o źródłach ciepła lub źródłach spalania pali. Na dzień 10 grudnia zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika z 592 wysłanych powiadomień w dalszym ciągu 204 są nie załatwione tj. jest nie otrzymano odpowiedzi, w pozostałych przypadkach złożono stosowne deklaracje bądź wyjaśnienia.

(akta kontroli str. 574-586, 1176-1177)

Jak wskazał Kierownik, mając na uwadze, że CEEB zawiera dużo nieścisłości i błędów (np. wyświetla budynki, które fizycznie nie istnieją) pracownicy Referatu dokonują szczegółowej analizy każdej indywidualnej sprawy w celu wyjaśnienia rozbieżności między bazą a stanem faktycznym. Jeżeli po weryfikacji nadal w bazie będą widniały nieruchomości (faktycznie istniejące), których właściciele/zarządcy nie złożyli deklaracji, pomimo wysłanego powiadomienia, Urząd względem tych osób będzie kierować sprawę do sądu o ukaranie.

(akta kontroli str. 574-586)

Od 1 lipca 2021 r. do 30 września 2024 r. do Urzędu wpłynęło w sumie 4 915 deklaracji CEEB złożonych przez mieszkańców Gminy. Szczegółowym badaniem objęto 40 złożonych do Urzędu deklaracji CEEB w latach 2021-2024⁴⁸. W wyniku analizy złożonych deklaracji stwierdzono, że Urząd rzetelnie i terminowo⁴⁹ wprowadzał do programu CEEB dane zwarte w złożonych deklaracjach. W 40 poddanych badaniu sprawach deklaracje wprowadzono do programu CEEB w terminach od 0 dni, tj. w dniu złożenia, do 32 dni. Spośród 20 deklaracji

⁴⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 2496. ze zm.

⁴⁸ Losowania proste za pomocą programu *Pomocnik kontrolera*, po 10 deklaracji z każdego roku.

⁴⁹ Tj. w terminie 60 dni w przypadku deklaracji złożonych w okresie od 1 lipca 2021 r. do 30 czerwca 2022 r. dotyczących źródła ciepła zainstalowanego przed 1 lipca 2021 r. oraz 30 dni w przypadku deklaracji złożonych po 30 czerwca 2022 r., lub 1 lipca 2021 r. których źródło ciepła zostało zainstalowane po 1 lipca 2021 r.

złożonych w okresie od 1 lipca 2022 r. do 30 czerwca 2024 r. 11 deklaracji dotyczyło źródeł ciepła zainstalowanych przed 1 lipca 2021 r., a zgodnie z art. 15 ust 1 ustawy z 28 października 2020 r. o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz niektórych innych ustaw⁵⁰, w takich przypadkach termin na złożenie deklaracji minął 30 czerwca 2022 r. Gmina nie skierowała wniosków do sądu o ukaranie zgodnie z art. 27h ust 1 ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów. Kierownik referatu wyjaśnił, że *Gmina, nie składała do sądu wniosków o ukaranie osób, które nie złożyły deklaracji o źródłach ciepła lub źródłach spalania paliw do bazy CEEB. Miasto w pierwszej kolejności skupiło się na działaniach informacyjno-edukacyjnych dotyczących tego całkiem nowego ustawowego obowiązku. W przedmiotowym zakresie zrealizowanych zostało wiele działań z wykorzystaniem wszystkich dostępnych środków (np. dotarcie do każdego punktu adresowego z pisemną informacją; informacje w lokalnych mediach; komunikaty odczytywane w kościołach; informowanie podczas spotkań z mieszkańcami, w trakcie kontroli palenisk oraz bezpośrednio w Urzędzie Miasta; informacje na stronie internetowej oraz portalach społecznościowych, itp.) I jak wskazano powyżej pracownicy Referatu dokonują szczegółowej analizy każdej indywidualnej sprawy w celu wyjaśnienia rozbieżności między bazą a stanem faktycznym.*

(akta kontroli str. 566-573, 574-586)

Zasady przeprowadzania kontroli indywidualnych systemów grzewczych pod kątem przestrzegania uchwały antysmogowej i zakazu spalania odpadów wprowadzono zarządzeniem Burmistrza Miasta z dnia 23 września 2021 r.⁵¹ (dalej: wewnętrzna procedura kontroli) zgodnie z wymaganiami POP 2020⁵². Przyjęta zarządzeniem procedura określała m.in. przesłanki do wszczęcia kontroli, jej zakres przedmiotowy oraz przebieg.

(akta kontroli str. 1183-1186)

Przed 27 września 2021 r. w Gminie obowiązywała instrukcja przeprowadzania kontroli wprowadzona zarządzeniem Burmistrza z dnia 31 stycznia 2017 r.⁵³, która zakładała m.in. wykonywanie czynności kontrolnych przez upoważnionych pracowników Gminy, podstawy wszczęcia kontroli, tj. m.in. zgłoszenia mieszkańców, własne obserwacje pracowników Urzędu, inne zdarzenia uzasadniające podejrzenie spalania odpadów, oraz obowiązek sporządzania protokołu z przeprowadzonych kontroli.

(akta kontroli str. 1187-1188)

W latach 2017-2024 kontrole palenisk w zakresie przestrzegania ustawy antysmogowej powierzono pracownikom urzędu na podstawie wystawionych upoważnień. Do prowadzenia kontroli upoważniono w sumie 14 pracowników (na dzień 30 czerwca 2024 r. siedmiu pracowników posiadało upoważnienia). Wszyscy upoważnieni pracownicy przeszli szkolenia w zakresie m.in. poboru próbek odpadów z palenisk oraz zasad przeprowadzania kontroli palenisk. Kontrolerów wyposażono w odpowiedni sprzęt, tj. samochód służbowy (Fiat Panda) tzw. *EkoPatrol*, akredytowany wilgotnościomierz do drewna, czujnik

⁵⁰ Dz. U. poz. 2127, ze zm.

⁵¹ Zarządzenie Nr 0050.115.2021 w sprawie wprowadzenia procedury przeprowadzania kontroli przestrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych i przestrzegania przepisów Uchwały antysmogowej dla województwa małopolskiego na terenie Gminy Miasto Nowy Targ.

⁵² Zgodnie z wymaganiami POP 2020 dla Małopolski do 30 września 2021 r. gminy miały obowiązek przygotowania wewnętrznej procedury kontroli palenisk pod kątem przestrzegania uchwały antysmogowej.

⁵³ Zarządzenie nr 0050.Z.23.2017 w sprawie procedury kontroli spalania odpadów w paleniskach domowych na terenie miasta Nowy Targ.

tlenku węgla (czadu), latarkę, specjalistyczne rękawice żaroodporne, pojemniki stalowe do poboru popiołu, plomby z numeracją, odzież dedykowaną, przenośny pyłomierz, odbiornik, trzy terminale przekazane przez Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego do aktualizacji danych w CEEB.

(akta kontroli str. 346-405, 557-561)

Gmina w każdym roku objętym kontrolą podpisała umowę z akredytowanym laboratorium do analizy próbek popiołów paleniskowych pod kątem spalania niedozwolonych substancji.

(akta kontroli str. 346-405)

Jak wskazał Burmistrz, ze względu na brak możliwości nakładania mandatów przez upoważnionych pracowników Urzędu, stwierdzone naruszenia prawa środowiskowego na nieruchomościach są przesyłane do rozpatrzenia przez Sąd Rejonowy w Nowym Targu. A w celu wzmocnienia działań kontrolnych Urząd Miasta współpracuje na bieżąco z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska Delegatura w Nowym Sączu, który posiada uprawnienia do kontroli przedsiębiorców. Od 2020 r., z wyjątkiem 2021 r. ze względu na pandemię Covid, Gmina podejmowała działania w terenie w sezonie grzewczym polegające na punktowych kontrolach zanieczyszczeń powietrza poprzez wykorzystanie specjalistycznych dronów.

(akta kontroli str. 557-561)

Jak wskazał Burmistrz, w latach 2017-2023 pracownicy Urzędu na bieżąco przeprowadzali kontrole indywidualnych systemów grzewczych. Od 2020 r. do planowania kontroli wykorzystywane były informacje dotyczące użytkowanych systemów ogrzewania pozyskiwane z wykonanej inwentaryzacji źródeł ciepła na terenie Miasta w latach 2020-2021 w ramach Bazy inwentaryzacji ogrzewania budynków w Małopolsce prowadzonej przez Marszałka Województwa Małopolskiego (zgodnie z Programem ochrony powietrza), realizacji programów dofinansowań do wymiany źródeł ogrzewania opalanych paliwami stałymi, danych z CEEB. Obecnie CEEB jest podstawowym źródłem danych wykorzystywanym do planowania działań kontrolnych. Planując kontrole, pracownicy Referatu ds. Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Nowy Targ w pierwszej kolejności koncentrują swoje działania w budynkach, w których zgłoszona w CEEB deklaracja potwierdza użytkowanie źródła ogrzewania niespełniającego wymaganych norm zgodnych z założeniami uchwał antysmogowych.

(akta kontroli str. 558-560)

W sprawozdaniach z POP Gmina za lata 2017-2023 wykazała przeprowadzenie łącznie 2132 kontroli w zakresie przestrzegania zakazu spalania odpadów w kotłach i piecach lub dotyczących postanowień w uchwałach antysmogowych, podczas gdy faktycznie przeprowadzono ich 1 039. Od 2020 r. do kontroli wykazywanych w sprawozdaniu Gmina doliczała odbiory źródeł ogrzewania w ramach udzielanych przez Gminę dotacji na wymianę źródeł ogrzewania prowadzone na podstawie Zarządzeń Gminy dotyczących udzielanych dotacji do wymiany źródeł ogrzewania. Do liczby kontroli wliczano także liczbę budynków, nad którymi przelatował dronem wykonujący wstępną analizę składu dymu. (zagadnienie szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*). W 37 przypadkach kontrole pozwoliły wykryć nieprawidłowości. W ich wyniku skierowano wnioski do sądu o ukaranie. Do czasu zakończenia kontroli w 22 sprawach sąd nałożył na sprawców kary grzywny w łącznej wysokości 46,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 11-81)

W sprawozdaniach z POP Gmina wykazała następujące dane o przeprowadzonych kontrolach:

- w 2017 r. 197 kontroli, w tym 161 interwencyjnych, 36 planowych;
- w 2018 r. 177 kontroli, w tym 171 interwencyjnych, 6 planowych;
- w 2019 r. 396 kontroli, w tym 212 interwencyjnych, 184 planowe;
- w 2020 r. 452 kontrole, w tym 93 kontrole interwencyjne oraz jako kontrole planowe wykazano: 56 kontroli planowych, 165 odbiorów źródeł ogrzewania w ramach dotacji, 138 kontroli dronowych;
- w 2021 r. 272 kontrole, w tym: 133 kontrole interwencyjne oraz jako kontrole planowe wykazano: 139 odbiorów źródeł ogrzewania w ramach dotacji, 0 faktycznych kontroli planowych, 0 kontroli dronowych;
- w 2022 r. 283 kontrole w tym: 70 kontroli interwencyjnych oraz jako kontrole planowe wykazano: 1 kontrolę planową, 148 odbiorów źródeł ogrzewania w ramach dotacji, 64 kontroli dronowych;
- w 2023 r. 552 kontrole, w tym: 53 kontrole interwencyjne oraz jako kontrole planowe wykazano: 30 kontroli planowych, 103 odbiorów źródeł ogrzewania w ramach dotacji, 366 kontroli dronowych;
- w 2024 r. (do 30 czerwca) 96 kontroli, w tym 21 kontroli interwencyjnych, 55 kontroli własnych, 20 kontroli odbioru źródeł ogrzewania w ramach dotacji, na dzień 30 czerwca nie przeprowadzano kontroli dronowych.

W latach 2020-2023 Gmina nie przeprowadziła wymaganej liczby kontroli planowych (zagadnienie szerzej opisane w sekcji *Stwierdzono nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 80-81)

Zgodnie z przyjętym planem kontroli na 2024 r. zaplanowano w sumie 220 kontroli, przy czym w liczbie tej ujęto 60 odbiorów pieców wymienionych w ramach dotacji, 130 kontroli w ramach inwentaryzacji źródeł ciepła, 30 kontroli interwencyjnych oraz 30 kontroli dronowych. Tym samym na 2024 r. zaplanowano mniejszą liczbę kontroli niż wymagana (zagadnienie szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 561)

Gmina terminowo sporządzała sprawozdania z realizacji POP, jednak począwszy od sprawozdania za 2020 r. były one sporządzane nierzetelnie, gdyż zawyżano liczbę przeprowadzonych kontroli planowych (w latach 2020-2023), liczbę kontroli interwencyjnych (w 2023 r.) Zagadnienia szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 11-81)

W okresie objętym kontrolą do analizy pobrano łącznie 52 próbki popiołu, tj. w 2017 r. pobrano 16 próbek ze 197 (4%) przeprowadzonych kontroli i odpowiednio w 2018 r. 12 ze 177 (1,3%); w 2019 r. 13 z 396 (3,2%); w 2020 r. 5 z 149 (3%); w 2021 r. 15 z 133 (11,2%); w 2022 r. 7 z 71 (10%), w 2023 r. 2 z 83 (2,4%).

(akta kontroli str. 80-81)

W związku z wejściem w życie POP 2020, w którym wskazano, że w przypadku co najmniej 10% prowadzonych kontroli interwencyjnych w skali roku należy pobrać i zlecić badanie próbki popiołu z paleniska, Gmina spełniła te wymagania w latach 2021-2022, w których wskaźnik wyniósł odpowiednio 11,2% i 10%, natomiast nie wypełniła tego obowiązku w 2020 r. i 2023 r. w przypadku kontroli interwencyjnych (zagadnienie szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 80-81)

Szczegółowej analizie w zakresie przestrzegania art. 379-380 ustawy *Poś*, zapisów w POP 2020, POP 2023 oraz wewnętrznej procedury kontroli palenisk poddano 61 protokołów z przeprowadzonych kontroli z czego 20 dotyczyło kontroli planowych⁵⁴ oraz 41 kontroli interwencyjnych przeprowadzonych w związku ze zgłoszeniem bądź złożoną skargą⁵⁵. Kontrole przeprowadzały osoby posiadające odpowiednie upoważnienie. Sporządzano protokoły z kontroli oraz dokumentację fotograficzną źródeł ogrzewania i ich otoczenia. W toku postępowania poczynawszy od 1 lipca 2021 r.⁵⁶ dokonywano weryfikacji danych zawartych w bazie CEEB. W czterech przypadkach pobrano próbki popiołu, z czego w trzech analiza próbek wykazała nieprawidłowości. Gmina skierowała wnioski do Sądu o ukaranie sprawców. Sąd nałożył kary grzywny w wysokości 0,5 tys. zł, 1 tys. zł i 2 tys. zł.

W związku z uchwaleniem w Gminie wewnętrznej procedury kontroli z 23 września 2021 r. stwierdzono przypadki nieprzestrzegania zapisów wewnętrznej procedury kontroli oraz zapisów dotyczących kontroli w zawartych w POP 2020 (zagadnienie szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).
(akta kontroli str. 771-772)

Gmina przeprowadzała w każdym roku akcje informacyjno-edukacyjne dotyczące wymagań dla indywidualnych systemów grzewczych określonych w uchwałach antysmogowych oraz promujących wymianę kotłów na paliwa stałe niespełniające uchwał antysmogowej. Działania te obejmowały m.in. organizację różnego rodzaju eventów, pikników dla mieszkańców. W szkołach organizowano happeningi ekologiczne dotyczące zagadnień ochrony powietrza. Informacji zamieszczano również na stronach internetowych Urzędu oraz w mediach społecznościowych. Organizowano szkolenia dla mieszkańców objętych programami dofinansowań na wymianę kotłów w zakresie ochrony powietrza. W akcję edukacyjną zaangażowano również proboszczów parafii nowotarskich, którzy na mszach odczytywali ogłoszenia skierowane do mieszkańców dotyczące zakazu spalania odpadów. W 2017 r. przeprowadzono w sumie 25 tego typu akcji, a w kolejnych latach: w 2018 r. – 14, w 2019 r. – 23, w 2020 r. – 16, w 2021 r. – 25, w 2022 r. – 13, w 2023 r. 18 i w 2024 r. (stan na dzień 30 czerwca) – 14.

(akta kontroli str. 495-511)

Od 2021 r. przeprowadzano na początku roku w miesiącach luty, marzec, kwiecień, akcje informacyjno-edukacyjne skierowane do mieszkańców Gminy oraz przedsiębiorców, polegającą na wysyłaniu wraz z decyzjami o podatku od nieruchomości ulotek i informacji o wymaganiach uchwały antysmogowej dla Małopolski oraz dostępnych formach dofinansowania do wymiany kotłów na paliwa stałe niespełniających wymagań uchwały antysmogowej. Gmina jednak nie prowadziła tych akcji z wymaganą częstotliwością (zagadnienie szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 495-511, 751-754)

Jako działania promujące wymianę kotłów, Burmistrz wskazał również zwolnienia z podatków od nieruchomości dla budynków, w których do celów grzewczych stosuje się z gaz, energię elektryczną lub pompę ciepła.

(akta kontroli str. 336-337, 406-423)

⁵⁴ Po pięć z 2019 r., 2020 r., 2023 r. i 2024 r. W latach 2021-2022 Gmina nie przeprowadzała kontroli planowych ze względu na obostrzenia związane z pandemią Covid. Natomiast w 2017-2018 w toku losowania, wybrano wszystkie kontrole interwencyjne.

⁵⁵ Po pięć z każdego roku objętego kontrolą, przy czym w 2023 r. wybrano sześć protokołów kontroli, doboru próby dokonano losowo.

⁵⁶ Data uruchomienia bazy CEEB.

Gmina, na podstawie porozumienia z Prezesem Zarządu WFOŚiGW w Krakowie w zakresie wspólnej realizacji Rządowego Programu *Czyste Powietrze*, utworzyła 19 sierpnia 2019 r. w Urzędzie punkt obsługi dla mieszkańców, w którym mogli oni uzyskać szczegółowe informacje na temat programu *Czyste powietrze* oraz składać wnioski w ramach Programu. W związku z wejściem w życie POPWM 2020 dla Małopolski, w dniu 14 lipca 2020 r. podpisano kolejne porozumienie z WFOŚiGW w tym zakresie. Jak wskazał Burmistrz, punkt obsługi programu *Czyste Powietrze* w Urzędzie Miasta był i jest prowadzony nieustannie od momentu podpisania porozumienia.

(akta kontroli str. 424-437)

Od momentu podpisania przez Gminę porozumienia z WFOŚiGW (lipiec 2020 r.) w sprawie utworzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego Programu *Czyste Powietrze* za pośrednictwem Gminy złożono łącznie 360 wniosków o dofinansowanie, tj. 163 w 2021 r., 103 w 2022 r., 83 w 2023 r. i 11 w 2024 r. (stan na 30 czerwca 2024 r.).

(akta kontroli str. 629-635)

Gmina należała do aktywniejszych spośród gmin zaangażowanych w program *Czyste powietrze*. Z rankingu gmin opublikowanego przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej za okres od 1 kwietnia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r. gmina zajęła 569 miejsce w Polsce na 2 162 gminy ze wskaźnikiem aktywności wynoszącym 6,94% (stosunek liczby złożonych wniosków wynoszący 439 do liczby budynków jednorodzinnych w gminie – 4 740)⁵⁷.

W Urzędzie stanowisko Ekodoradcy zostało utworzone we wrześniu 2016 r. z uwagi na fakt, iż Gmina uczestniczyła w unijnym projekcie *Projekt LIFE-IP MAŁOPOLSKA*. Był to projekt w zakresie wdrażania *Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego* i jednym z wymogów było utworzenie stanowiska ekodoradcy. Od 2021 r., w ramach wymogów POPWM 2020⁵⁸, Gmina utworzyła drugie stanowisko ekodoradcy. Zgodnie z umowami oraz opisami stanowisk zatrudnionych ekodoradców do ich zadań należało m.in. wspieranie wszelkiego rodzaju projektów z zakresu ochrony środowiska, a w szczególności ochrony powietrza i klimatu, oraz nadzorowanie realizacji zadań określonych w przyjętych dokumentach strategicznych w gminie w zakresie ochrony powietrza.

(akta kontroli str. 438-494)

Jeden z ekodoradców w ramach projektu LIFE „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze” ukończył dwusemestralne studia podyplomowe dla ekodoradców.

(akta kontroli str. 599-623)

Gmina, zgodnie z wymaganiami POP 2020, na oficjalnej stronie Miasta zamieszczała informacje dotyczące jakości powietrza, w tym o aplikacji Ekointerwencja, programie priorytetowym *Czyste Powietrze*⁵⁹ oraz informacje i artykuły dotyczące szeroko pojętej problematyki zanieczyszczenia powietrza w gminie. Na stronie internetowej Miasta dostępne były linki dla mieszkańców do procedur udzielania dotacji takich jak: Procedura udzielania dotacji do wymiany starych i nieekologicznych kotłów c.o. na biomasę (kotły zgazowujące

⁵⁷ <https://czystepowietrze.gov.pl/wazne-komunikaty/ranking-gmin>.

⁵⁸ Zgodnie z zapisami POPWM w Gminach o liczbie mieszkańców pomiędzy 20 tys. a 50 tys. wymaganych jest dwóch eko-doradców.

⁵⁹ <https://www.nowytarg.pl/miasto-nowy-targ>.

drewno) do c.o. i c.w.u. na terenie miasta Nowy Targ⁶⁰; Procedura udzielania dotacji do wymiany starych i nieekologicznych kotłów c.o. celem podłączenia do miejskiej sieci ciepłowniczej MPEC Nowy Targ w budynkach mieszkalnych⁶¹; Procedura udzielania dotacji do wymiany starych i nieekologicznych kotłów c.o. na nowoczesne gazowe na terenie miasta Nowy Targ z budżetu Gminy Miasto Nowy Targ⁶²; Procedura udzielania dotacji do wymiany starych i nieekologicznych kotłów c.o. na pompę ciepła, energię elektryczną lub pellet do c.o. i c.w.u. na terenie miasta Nowy Targ⁶³.

Burmistrz wskazał, że Informacje dotyczące problematyki zanieczyszczenia powietrza oraz dostępności źródeł finansowania działań naprawczych zamieszczane był na bieżąco także w mediach społecznościowych.

(akta kontroli str. 512)

Wyniki ze stacji pomiarowych badających jakość powietrza na terenie Gminy m.in. z referencyjne stacji zamontowanej przez GIOŚ dostępne były na dedykowanej stronie internetowej, do której link⁶⁴ był zamieszczony na oficjalnej stronie Urzędu Miasta. Ponadto mieszkańcy byli informowani o jakości powietrza poprzez bieżące wizualizacje danych o aktualnej jakości powietrza na stronie internetowej Urzędu Miasta Nowy Targ, a w przypadku przekroczenia stężeń zanieczyszczeń w powietrzu Rządowe Centrum Bezpieczeństwa wysyła alerty (SMS) w tym zakresie. Informację o jakości powietrza można było uzyskać za pośrednictwem aplikacji mobilnych. Mieszkańcy lub turyści mogli również zapisać się do utworzonego innowacyjnego systemu informowania o zanieczyszczeniu powietrza poprzez dedykowane narzędzie „System SMS – SMOG bądź na bieżąco” wprowadzonego Zarządzeniem Burmistrza⁶⁵ poprzez darmową subskrypcję znajdującą się na stronie internetowej UM⁶⁶. W budynkach wszystkich szkół na terenie Miasta, w Urzędzie Miasta oraz jednostkach podległych zawieszono 30 tablic w formacie A1, obrazujących aktualny stan powietrza.

Burmistrz wyjaśnił, że do roku 2020 na nowotarskim rynku funkcjonował telebim, na którym wyświetlane były informacje o bieżącej jakości powietrza rejestrowane przez stację monitoringu GIOŚ.

(akta kontroli str. 513-515)

W latach 2017–2024 (stan na dzień 30 czerwca) Miasto na działania edukacyjne i promocyjne mające na celu ograniczenie *niskiej emisji* i wymianę kotłów na paliwa stałe niespełniające wymagań uchwały antysmogowych wydatkowała w sumie 159,5 tys. zł⁶⁷. Wydatki dotyczyły głównie zakupu ulotek, broszur, kalendarzy promujących działania proekologiczne, organizacji eventów, konkursów itp. Wszystkie dokonane zamówienia nie przekroczyły 130 tys. zł i były zwolnione ze stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo

⁶⁰ <https://www.nowytarg.pl/zalaw-sprawy/karty-uslug/procedura-udzielania-dotacji-do-wymiany-starych-i-nieekologicznych-kotlow-co-na-biomase-kotly-zgazowujace-drewno-do-co-i>,263.

⁶¹ <https://www.nowytarg.pl/zalaw-sprawy/karty-uslug/procedura-udzielania-dotacji-do-wymiany-starych-i-nieekologicznych-kotlow-co-celem-podlaczenia-do-miejskiej-sieci-cieplo>,256.

⁶² https://www.nowytarg.pl/zalaw-sprawy/karty-uslug/wniosek-jzs_os_007_01,87.

⁶³ https://www.nowytarg.pl/zalaw-sprawy/karty-uslug/wniosek-jzs_os_009_01,89.

⁶⁴ <https://airly.org/map/en/#49.477017,20.034508>.

⁶⁵ Zarządzenie Burmistrza Miasta Nowy Targ nr 0050.Z.91.2019 z 12 lipca 2019 roku w sprawie: wdrożenia procedur podejmowanych przy niebezpiecznych przekroczeniach godzinowych poziomów stężenia pyłów zawieszonych w powietrzu na terenie Gminy Miasto Nowy Targ.

⁶⁶ <https://eurad.nowytarg.pl/subscription>.

⁶⁷ W 2017 r. – 38,9 tys. zł, w 2018 r. – 39,1 tys. zł, w 2019 r. – 35,4 tys. zł, w 2020 r. – 20,8 tys. zł, w 2021 r. – 8,8 tys. zł, w 2022 r. – 5,5 tys. zł, w 2023 r. – 43,4 tys. zł oraz w 2024 r. – 3,5 tys. zł,

zamówień publicznych⁶⁸. Zakupów dokonano na podstawie wewnętrznych regulaminów zamówień publicznych.

(akta kontroli str. 628)

Badaniem objęto siedem zamówień, dotyczących najwyższych wydatków w danym roku, przy czym jedno zamówienie nr GKiOŚ.3037.6.2016 z 2017 r. dotyczyło umowy podpisanej na trzy lata i wydatków poniesionych w 2018 r. na organizację eventu ekologicznego dla mieszkańców na kwotę 18,3 tys. zł i w 2020 r. na organizację konkursu fotograficznego i plastycznego na kwotę 4,8 tys. zł. Całkowita wartość umowy wynosiła 45 tys. zł. W sześciu przypadkach zamówień dokonano zgodnie z wewnętrznymi procedurami udzielania zamówień publicznych. W przypadku jednego zamówienia Miasto nie opublikowało informacji o wyniku postępowania na stronie Urzędu Miasta (zagadnienie szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*).

(akta kontroli str. 709-714)

W ramach bezpośredniego ograniczania *niskiej emisji* i wdrażania *uchwały antysmogowej* w latach 2017-2024 (do 30 czerwca) Gmina wydatkowała w sumie 78 862,8 tys. zł, z czego 8 965,1 tys. zł pochodziło ze środków własnych. Podejmowano m.in. następujące działania:

- W latach 2017-2024 gmina wydatkowała 11 477,3 tys. zł, w tym ze środków własnych 4 238,6 tys. zł, na realizację gminnych programów ograniczenia *niskiej emisji*, tj. udzielania dotacji w zakresie wymiany nieekologicznych źródeł ogrzewania, termomodernizacji budynków oraz instalacji OZE. W efekcie zainstalowano 938 źródeł ogrzewania, 291 instalacji OZE (panele fotowoltaiczne, pompy ciepła, kolektory słoneczne) oraz udzielono jednej dotacji na termomodernizację budynku;
- Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej zapewniająca podłączenie nowych użytkowników. W latach 2017-2024 wydatkowano na ten cel 31 365,1 tys. zł. Do sieci podłączono 362 budynki;
- Zatrudnienie ekodoradców i prowadzenie punktów obsługi programu *Czyste powietrze*, na które wydatkowano w latach 2020 – 2023 w sumie 430 tys. zł, w 140 tys. zł ze środków własnych. Efektem było utworzenie dwóch stanowisk ekodoradców oraz otworenie punktu programu *Czyste Powietrze*. Za pośrednictwem Gminy złożono 260 wniosków o dofinansowanie do wymiany pieców z Programu Czyste Powietrze, z tego 163 w 2021 r., 103 w 2022 r., 83 w 2023 r. i 11 w 2024 r.;
- Prowadzenie kontroli w zakresie naruszeń przepisów o ochronie powietrza. W latach 2017-2024 wydatkowano 130 tys. zł, w tym 88,6 tys. zł ze środków własnych. Przeprowadzono w sumie 2425 kontroli oraz pobrano 52 próbki popiołu;
- Edukacja ekologiczna mieszkańców, akcje informacyjne itp. W latach 2017-2024 wydatkowano 170 tys. zł, w tym środki własne 35,2 tys. zł. Przeprowadzono w sumie 105 różnego rodzaju akcji edukacyjnych;
- Na poprawę efektywności energetycznej i instalacje OZE w budynkach użyteczności publicznej budynkach wydatkowano 2 744,10 tys. zł, w tym środki własne 365,6 tys. zł. Wykonano instalacje fotowoltaiczne na 15 budynkach oraz termomodernizację siedmiu budynków;
- W 2021 r. wydatkowano 1 360,9 tys. zł, w tym środki własne 715,3 tys. zł na inne działania inwestycyjne związane z ograniczeniem emisji z transportu. Utworzono parking na 113 miejsc oraz rozszerzono strefy płatnego parkowania;

⁶⁸ Dz. U z 2024 r. poz. 1320. Dalej: upzp.

- W 2021 r. wydatkowano 32,1 tys. zł (bez udziału środków własnych) na inwentaryzację źródeł ogrzewania. Zinwentaryzowano 2413 gospodarstw spośród 3 421 i wprowadzono dane do istniejącej bazy Inwentaryzacji ogrzewania budynków w Małopolsce.
- W 2018 r. wydatkowano 2 415,8 tys. zł (bez udziału środków własnych) na rozbudowę ścieżek rowerowych i nowych dróg rowerowych. Wyremontowano 8,9 km ścieżek i wybudowano 7,5 km nowych ścieżek rowerowych;
- W sprawozdaniach z realizacji POP za 2018 r. i 2019 r. ujęto wydatki w wysokości 16 760,6 tys. zł (bez udziału środków własnych) na poprawę organizacji ruchu samochodowego w celu odciążenia ruchu w centrum miasta. Wykonano drogi odciążające ruch pojazdów w centrum Miasta oraz łącznie 3,00 km dróg w strefach zamieszkania. Wprowadzono i zatwierdzono projekty zmian stałych organizacji ruchu na drogach gminnych miasta, w tym montaż niezbędnych elementów oznakowania i słupków.

(akta kontroli str. 1179, 521-529)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W latach 2021-2022 Burmistrz nie sporządził gminnego programu ochrony środowiska, co było co było niezgodne z art. 17 ust. 1 ustawy Poś. Stosownie do tego uregulowania organ wykonawczy gminy, czyli burmistrz, zobowiązany jest do sporządzenia takiego programu. Poprzedni program obowiązywał do końca 2020 r., a nowy zaczął obowiązywać od 2023 r.

(akta kontroli str. 8-10)

Burmistrz wyjaśnił, że *Gmina ma świadomość, że w związku z realizacją polityki ochrony środowiska, uwzględniając cele zawarte w strategiach, programach i dokumentach strategicznych, winna przyjmować dokumenty strategiczne, z których wynikać będzie ciągłość działalności, uwzględniając następujące po sobie lata, co też czyni. W tym też celu w 2021 roku podpisano umowę z wybranym wykonawcą na realizację opracowania „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Miasto Nowy Targ na lata 2021 – 2024 z perspektywą do 2030 roku”. Niestety wykonawca nie wywiązał się z umowy i nie zrealizował w pełni założonego zadania, a ww. projekt POŚ był bardzo złej jakości i nieakceptowalny do procedowania przez Radę Miasta Nowy Targ. Wydłużający się czas realizacji oraz podpisane dwa aneksy zmieniające termin realizacji na wykonanie tego zadania nie przyniosły pożądanych skutków. Wydłużyły one natomiast znacznie czas realizacji, co nie pozwoliło już na znalezienie kolejnego wykonawcy, tym bardziej, że czas procedowania projektu tego dokumentu jest bardzo wydłużony w czasie w związku z obowiązkiem zaopiniowania Programu przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną oraz Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska, Zarząd Powiatu oraz przeprowadzanie konsultacji społecznych. Dopiero wtedy projekt POŚ można przedłożyć Radzie Miasta do procedowania. Przyjmowanie projektów i planów strategicznych dla lat ubiegłych jest bezzasadne i nieprawidłowe, dlatego też podjęto decyzję, aby projekt POŚ przyjęć dla lat przyszłych po przeprowadzeniu wszystkich skomplikowanych procedur i na podstawie całkiem nowej umowy z innym wykonawcą. Stąd powstała „luka czasowa” w latach 2021 i 2022 dla POŚ. Mając powyższe na uwadze zaznaczam, że tutaj. Organ dołożył wszelkich starań by zachować ciągłość dokumentów strategicznych, nie mniej jednak z przyczyn niezależnych od gminy, z winy firmy zewnętrznej powstała „luka” w ciągłości POŚ. Pomimo braku POŚ w latach 2021-2022, gmina realizowała wszelkie niezbędne działania z zakresu ochrony*

środowiska. W zaistniałej sytuacji należy zwrócić uwagę na fakt, że istnieją różne stanowiska i wykładnie co do zapisów art. 17 ust. 1 ustawy Poś obejmujące procedury sporządzania programów ochrony środowiska, w tym także takie, które mówią o braku obowiązku ich aktualizacji.

(akta kontroli str. 530-556)

NIK zwraca uwagę, że celem gminnego programu środowiska jest realizacja polityki ochrony środowiska, która stanowi zespół działań mających na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Prowadzenie działań w obszarze ochrony środowiska bez przyjętego planu może ograniczać skuteczność działań Gminy w obszarze ochrony środowiska, w tym ograniczenia niskiej emisji.

2. W latach 2017-2019 Gmina nie wykonała zadań określonych w POP i ich aktualizacjach oraz planach działań krótkoterminowych w zakresie osiągnięcia wymaganego efektu ekologicznego, polegającego na ograniczeniu emisji: pyłu PM10, pyłu PM2,5, B(a)P oraz CO₂. Osiągnięty efekt ekologiczny w postaci ograniczenia emisji w tych latach wyniósł dla: pyłu PM10 – 18,19Mg/rok (wobec 56 Mg/rok wymaganego przez POP 2017, tj. osiągnięto 32% wymaganego efektu), pyłu PM2,5– 17,15 Mg/rok (wobec wymaganej 55 Mg/rok, tj. 31%), benzo(a)pirenu – 0,008Mg/rok (wobec wymaganej 0,028 Mg/rok, tj.29%) oraz CO₂ – 731,38 Mg/rok (wobec wymaganej 3 843 Mg/rok, tj. 19%). Nieprawidłowość w tym zakresie została stwierdzona także w 2021 r. podczas przeprowadzania kontroli przez WIOŚ. W efekcie została wydana decyzja o nałożeniu kary administracyjnej w wysokości 50 tys. zł za niedotrzymanie terminów realizacji zadań. Burmistrz odwołał się do Głównego Inspektora Ochrony Środowiska⁶⁹, a po utrzymaniu w mocy zaskarżonej decyzji⁷⁰ zaskarżył tę decyzję do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie⁷¹. Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika postępowanie jest w toku.

(akta kontroli str. 241-310, 1209-1304)

Kierownik wyjaśnił, że szczegółowe informacje w zakresie ww. sprawy zawarto w przekazanych akta sprawy, tj. protokołu WIOŚ, wydanej decyzji, odwołaniu do wyższych instancji oraz skardze do WSA.

(akta kontroli str. 1178-1180)

W odwołaniu od decyzji WIOŚ Burmistrz wskazał m.in., że osiągnięcie zakładanego efektu było zależne od postawy mieszkańców miasta, oraz że do wyliczenia efektu ekologicznego WIOŚ nie wziął pod uwagę danych przedstawianych przez Gminę w zakresie liczby wymienionych źródeł ogrzewania w ramach podłączy do sieci gazowej bądź do MPEC, a wyliczenia efektu ekologicznego dokonano na podstawie danych z Bazy Inwentaryzacji Ogrzewania Budynków w Małopolsce. WIOŚ wskazał, że do wyliczenia efektu ekologicznego wziął pod uwagę dane z Bazy Inwentaryzacyjnej Ogrzewania Budynków w Małopolsce, ponieważ, jak stwierdził, dane przedstawione przez Gminę pozyskane od Spółek PSG oraz MPEC dotyczące zrealizowanych przez mieszkańców przyłączy do sieci gazowej i ciepłowniczej nie mogą stanowić podstawy do określenia efektu ekologicznego, ponieważ Gmina nie podała jakie było pierwotne źródło ogrzewania przed wykonaniem przyłącza,

⁶⁹ Pismo znak: OŚ.3037.1.3.2022 z 24 marca 2023 r.

⁷⁰ Znak: DI-KZP.401.62.2023.ean z 10 maja 2024 r.

⁷¹ Skarga z 6 czerwca 2024 r.

a jedynie założyła, że pierwotne źródłami ogrzewania były stare paleniska na paliwa stałe.

(akta kontroli str. 241-310)

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że dane przedstawione przez Gminę, pozyskane od Spółek PSG oraz MPEC dotyczące zrealizowanych przez mieszkańców przyłączy do sieci gazowej i ciepłowniczej, nie mogą stanowić podstawy do określenia efektu ekologicznego, ponieważ Gmina nie wskazała metodyki obliczeń uzyskanego efektu ekologicznego. Raport przedstawiony przez Gminę nie zawierał także informacji o pierwotnym źródle ciepła, które zostało zamienione na sieć ciepłowniczą lub gazową. Niewprowadzenie tych danych przez Gminę do Bazy inwentaryzacji źródeł ogrzewania budynków w Małopolsce prowadzonej przez UMWM, uniemożliwia potwierdzenie, że wskazywany przez Gminę efekt został faktycznie osiągnięty.

3. Gmina nie podjęła wszelkich dostępnych działań w celu pełnego wdrożenia uchwał antysmogowych w terminach wynikających z tych regulacji, tym samym nie zrealizowała zadania określonego w POP 2023 w ramach działania *ograniczenie niskiej emisji i poprawa efektywności energetycznej* polegającego na podjęciu wszelkich dostępnych działań w celu pełnego wdrożenia uchwał antysmogowych (lokalnej i ogólnej dla województwa). Zgodnie z danymi z CEEB przedstawionymi przez Gminę (stan na 9 grudnia 2024 r.), spośród 2 897 kotłów na paliwa stałe użytkowanych na obszarze Gminy, 718 (24,8%) stanowiły kotły pozaklasowe (poniżej klasy 3 lub brak informacji). Tym samym podejmowane dotychczas przez Gminę działania mające na celu wyeliminowanie z użytkowania przez mieszkańców Gminy kotłów bezklasowych nie były w pełni skuteczne i nie zapewniły pełnej realizacji wymogów wskazanych w § 9 ust. 2 pkt 1 lit. a uchwały antysmogowej oraz § 11 ust. 1 pkt 1 lokalnej uchwały antysmogowej stanowiącej, że kotły pozaklasowe nie powinny być użytkowane na terenie Nowego Targu odpowiednio od 1 maja 2024 r. oraz od 1 stycznia 2023 r. (na terenie centrum miasta).

(akta kontroli str. 757-759)

Kierownik, wyjaśniając przyczyny użytkowania na terenie Gminy do chwili obecnej tj. do czasu zakończenia kontroli, kotłów niespełniających wymagań uchwały antysmogowej, wskazał *na nierealne terminy wprowadzenia zakazów wynikających z Uchwały antysmogowej oraz POP dla Małopolski. Gmina, opiniując projekty POP, zwracała uwagę na brak możliwości realizacji proponowanych wskaźników dotyczących stopnia realizacji likwidacji urządzeń grzewczych niespełniających norm uchwały antysmogowej. W opinii do POP z 24 lipca 2020 r., znak: GKiOŚ.3037.1.2.2020 Gmina wnioskowała o wykreślenie zapisów dotyczących m.in.: Działania prowadzone przez gminy objęte uchwałą antysmogową dla Małopolski powinny zapewnić, że liczba eksploatowanych urządzeń grzewczych, które nie spełniają wymagań uchwały antysmogowej: od 1 stycznia 2023 roku nie przekroczy 30% wszystkich eksploatowanych urządzeń grzewczych na terenie tej gminy, a od 1 stycznia 2027 r. nie przekroczy 10% wszystkich eksploatowanych urządzeń grzewczych na terenie tej gminy". W opinii tej wskazano, że do dnia 01 stycznia 2023 r. gmina nie ma możliwości nakazania mieszkańcowi wymiany starego pieca, dlatego samorząd do tego czasu może jedynie zachęcać mieszkańców do takich inwestycji między innymi poprzez programy dotacyjne lub inne formy wsparcia w tym zakresie. Jeżeli jednak część mieszkańców zdecyduje się zostawić urządzenia grzewcze niespełniające wymagań uchwały antysmogowej, to przedmiotowy zapis spowoduje, że to gmina*

będzie ponosiła za ten fakt odpowiedzialność, a przecież logicznym jest, że odpowiedzialność spoczywać powinna na użytkowniku urządzenia grzewczego. Brak realizacji proponowanego przez samorząd województwa wskaźnika narazi samorząd na kary finansowe, pomimo iż będzie on niezależny od gminy.” Ponadto w opinii z dnia 26 października 2023 r., znak: OŚ.3037.1.18.2023 do POP 2023 Gmina po raz kolejny zwróciła uwagę na zapisy dotyczące, że „Gminy objęte uchwałą antysmogową dla Małopolski poprzez swoje działania powinny doprowadzić do sytuacji, w której liczba zainstalowanych urządzeń grzewczych, które nie spełniają wymagań uchwały antysmogowej: od 1 maja 2024 roku nie przekroczy 15% wszystkich zainstalowanych urządzeń grzewczych na terenie tej gminy, a od 1 stycznia 2027 roku nie przekroczy 10% wszystkich zainstalowanych urządzeń grzewczych na terenie tej gminy” oraz Gminy objęte lokalnymi uchwałami antysmogowymi poprzez swoje działania powinny doprowadzić do sytuacji, w której liczba zainstalowanych urządzeń grzewczych, które nie spełniają wymagań uchwały antysmogowej: od 1 stycznia 2027 roku nie przekroczy 10% wszystkich zainstalowanych urządzeń grzewczych na terenie tej gminy”.

Gmina podjęła w przedmiotowym zakresie wszelkie dostępne działania mające na celu pełne wdrożenie uchwał antysmogowych. Niemniej jednak ostateczna decyzja o wymianie kotła, zgodnie z przepisami prawa, pozostawała w kwestii mieszkańca. W chwili obecnej, po wejściu w życie zakazu eksploatacji pozaklasowych źródeł ogrzewania, samorządy zyskały możliwość wyegzekwowania wymiany kotła. W związku z tym Gmina prowadzi kontrole nieruchomości mające na celu wyeliminowanie palenisk niespełniających norm. Ponadto, jak wyjaśnił Kierownik, aktualny POP zakłada przypadki możliwości braku pełnego wdrożenia uchwał antysmogowych. W zadaniach do realizacji przypisanych dla gmin POP wskazuje, że Gminy powinny zapewnić monitorowanie i wsparcie przypadków opóźnień wdrażania uchwał. Jako przypadki POP wskazuje m.in. trudności prawne oraz sytuację ekonomiczną mieszkańców. Należy również zaznaczyć, że wykazana w CEEB stan na 1 lipca 2024 r. ilość pozaklasowych urządzeń grzewczych pozostających w użytkowaniu na terenie Miasta jest niemiernie duża.

Gmina szacuje, tut. Urząd szacuje, m.in. na podstawie prowadzonych kontroli, iż pozaklasowych kotłów jest około o 50% mniej, ponieważ dane zawarte CEEB nie zostały zaktualizowane przez część mieszkańców dokonujących wymian źródeł ogrzewania.

(akta kontroli str. 745-750)

Najwyższa Izba Kontroli podkreśla, że wbrew wyjaśnieniom Kierownika Gmina nie podjęła wszelkich dostępnych działań w celu pełnego wdrożenia uchwał antysmogowych. Przemawia za tym w szczególności fakt, że od 2021 r. Miasto do minimum ograniczyło kontrole planowe indywidualnych systemów grzewczych. W 2020 r. przeprowadzono 56 takich kontroli wobec wymaganych przez POP 80, w 2021 r. nie przeprowadzono żadnej tego typu kontroli wobec wymaganych 200, a w 2023 r. przeprowadzono jedną taką kontrolę, wobec wymaganych 200. NIK zwraca uwagę, że wykonywanie funkcji kontrolnych przez Gminę ma charakter, poza represyjnym, w dużej mierze prewencyjny i informacyjny. Tak znaczące ograniczenie lub wręcz zaniechanie wykonywania kontroli planowych przez Miasto ograniczyło skuteczność pozostałych działań mających na celu wymianę kotłów na terenie Gminy.

4. W latach 2020-2023 Gmina nie przeprowadziła wymaganej przez POP 2020 liczby kontroli planowych. Stosownie do uregulowań POP 2020. w gminach o liczbie mieszkańców pomiędzy 20 tys. a 50 tys. liczba kontroli planowych

powinna wynieść: w 2020 r. – 80, w 2021 r. i 2022 r. – po 200, a w 2023 r. – 400. Tymczasem Gmina w 2020 r. przeprowadziła 56 kontroli planowych, w 2021 r. nie przeprowadziła żadnej takiej kontroli, w 2022 r. – jedną, a w 2023 r. – 30, tj. odpowiednio o 24, 200, 199 i 370 mniej niż wymagano.

(akta kontroli str. 80-81)

Kierownik wskazał, że w latach 2021 i 2022 Gmina prowadziła działania kontrolne na terenach nieruchomości prywatnych, tam gdzie było to niezbędne (tj. kontrole interwencyjne dotyczące spalania odpadów oraz odbiory inwestycji w ramach udzielanych dofinansowań, bez których nie byłoby możliwości zamknięcia prowadzonych programów dotacyjnych i rozliczenia należnych dotacji). Intensywność działań kontrolnych w tym okresie, w trosce o zdrowie i bezpieczeństwo zarówno pracowników kontrolujących, jak i mieszkańców Miasta, była zdecydowanie zmniejszona, co spowodowane było bardzo mocno rozprzestrzenioną na Podhalu pandemią COVID. Należy nadmienić, że pomimo występującej w tych latach pandemii Urząd Miasta Nowy Targ był przez ten okres czasu otwarty, a pracownicy zajmujący się działaniami w zakresie ochrony powietrza nie byli oddelegowywani do pracy zdalnej i w trybie ciągłym pracy Urzędu obsługiwali kompleksowo zainteresowanych dofinansowaniem do wymiany „kopciuchów”. Mając powyższe na uwadze, nasz samorząd zrealizował w latach 2020-2023 założone w POP wskaźniki dotyczące działań kontrolnych, za wyjątkiem okresu pandemii COVID, podczas którego z oczywistych przyczyn, troszcząc się o zdrowie i bezpieczeństwo zarówno pracowników kontrolujących jak i mieszkańców prowadzono wyłącznie niezbędne działania kontrolne (tzn. interwencyjne oraz odbiory źródeł ogrzewania w ramach dotacji).

(akta kontroli str. 587-598)

Kierownik wyjaśnił, że Gmina Miasto Nowy Targ do kontroli planowych zaliczała i nadal zalicza odbiory kotłów w ramach programów dotacyjnych. Kontrole te prowadzone są na podstawie odrębnych zarządzeń Burmistrza Miasta Nowy Targ wprowadzających poszczególne pogramy dofinansowań do modernizacji źródeł ogrzewania. Każdy taki odbiór realizowany jest bezpośrednio w terenie u mieszkańca i zakończony jest spisaniem protokołu oraz wykonaną dokumentacją fotograficzną. Kontrole te mają na celu weryfikację poprawności zamontowania nowego systemu grzewczego zgodnie z regulaminami programów dotacyjnych oraz zgodności z zapisami uchwał antysmogowych. Dodatkowo w celu weryfikacji podtrzymania efektu ekologicznego w budynkach, gdzie w ramach dotacji wymieniono „kopciucha”, podejmowane są wyrwykowe kontrole, które również tutaj. Organ zalicza do planowych. Kontrole te pracownicy realizują w okresie do 5 lat od rozliczenia dotacji.

W odniesieniu do kontroli dronowych kierownik wskazał, że: kontrole za pośrednictwem dronów są realizowane od 2020 roku z przerwą w 2021 roku, która wynikała w tamtym okresie czasu z pandemii COVID. Nasz samorząd jako jeden z pierwszych podjął tego typu innowacyjne działanie. Kontrole te gmina zalicza do kontroli planowych, które przy udziale pracowników Gminy odpowiedzialnych za kontrolę, są realizowane przez zewnętrzne firmy na podstawie zawieranych umów dotyczących prowadzenia kontroli dronowych. Wszystkie loty odbywają się przy udziale upoważnionych do kontroli pracowników, a piloci dronów zapewniają sprzęt, obsługę urządzeń i loty w miejsca ściśle wyznaczone przez kontrolerów w terenie. Szczegółowe raporty z tych kontroli obejmujące opis działań przekazane zostały NIK we wcześniejszej korespondencji. W przedmiotowych raportach w podstawie prawnej kontroli wskazany jest art. 379 Prawa ochrony Środowiska.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że w „Poradniku przeprowadzania kontroli palenisk domowych” opracowanym przez Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla oraz Fundację Frank Bold na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, jako jeden z rodzajów kontroli przedstawiona jest kontrola za pomocą dronów, ze wskazaniem, że art. 379 POŚ taką możliwość przewiduje. Mając powyższe na względzie zasadnym jest ujmowanie tego rodzaju kontroli w sprawozdaniach POP.

(akta kontroli str. 587-598, 629-633, 636-708, 767-770)

NIK nie podziela stanowiska przedstawionego w złożonych wyjaśnieniach. Oględziny odbioru pieców w ramach udzielanych dotacji oraz kontroli dronowych jest niewłaściwe, ponieważ kontrole te nie były prowadzone w oparciu o przepisy art. 379 ustawy Poś. Z przeprowadzonych oględzin prowadzonych na podstawie zarządzeń dotyczących udzielnych dotacji, sporządzano protokół, w którym wskazywano m.in. czy zamontowano nowe źródło ogrzewania, na które udzielono dotacji. Czynności tych nie dokonywano w oparciu o przepisy wewnętrznej procedury kontroli palenisk. Z kolei z kontroli dronowych powstawał raport, w którym określano, m. in. ile zbadano budynków⁷², ile budynków miało wynik pozytywny, a ile negatywny itp. W poradniku przeprowadzania kontroli palenisk domowych, na który powołuję się Gmina, wskazano, że: *Z uwagi na fakt, że technologia pomiarowa używana w dronach wciąż jest w fazie rozwoju, jej użycie nie zostało jeszcze pozytywnie zweryfikowane przez orzecznictwo, z ostrożności procesowej należy traktować kontrole przy użyciu drona, jako kontrole wstępne i po stwierdzeniu podejrzenia popełnienia wykroczenia lub przestępstwa, przeprowadzić kontrolę tradycyjną, w ramach której zostaną zabezpieczone odpowiednie dowody. Dodatkowym argumentem za traktowaniem kontroli z użyciem drona jako kontroli wstępnej jest obowiązek sporządzenia protokołu, który musi zostać następnie podpisany przez kontrolowanego (art. 380 p.o.ś.).* Jednocześnie NIK zwraca uwagę, że na czas epidemii COVID-19 nie zawieszono obowiązku realizacji zadań określonych w art. 379 ustawy Poś oraz w POP.

(akta kontroli str. 636-708)

5. W planie kontroli na 2024 r. Gmina nie ujęła wymaganej przez POP 2023 liczby kontroli, tj. co najmniej 200 kontroli. Gmina w planie kontroli na 2024 r. ujęła następujące kontrole: 60 odbiorów pieców wymienionych w ramach dotacji, 130 kontroli w ramach inwentaryzacji źródeł ciepła, 30 kontroli interwencyjnych oraz 30 kontroli dronowych. Tymczasem zgodnie z zapisami POP 2023 Gminy o liczbie mieszkańców między 20 tys. a 50 tys. powinny zaplanować co najmniej 200 kontroli w trybie art. 379 Poś w zakresie termicznego przetwarzania odpadów oraz realizacji uchwał antysmogowych.

(akta kontroli str. 557-561)

Kierownik wyjaśnił, że *Gmina, opracowując plan kontroli na rok 2024, zaplanowała łącznie 250 kontroli, w tym: 30 kontroli interwencyjnych oraz 220 kontroli planowych (60 kontroli w ramach odbiorów kotłów, 130 kontroli w ramach inwentaryzacji źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych oraz 30 kontroli za pomocą dronów). Jak wskazano w pytaniu „(...) zgodnie z zapisami POP 2023 dla Gmin o liczbie mieszkańców między 20 tys. a 50 tys. należało zaplanować co najmniej 200 kontroli co też uczyniono. Przedmiotowy wskaźnik w bieżącym roku został przez nasz samorząd zrealizowany już w dużo większym stopniu niż zaplanowano. Od początku roku do chwili obecnej w ramach działań*

⁷² W 2020 r. przeprowadzono 2 takie akcje i sprawdzono 138 budynków, w 2022 r. i 2023 r. przeprowadzono po jednej akcji i sprawdzono odpowiednio 64 i 366 budynki.

kontrolnych wykonano łącznie 354 kontrole, w tym: 77 kontroli interwencyjnych oraz 277 kontroli planowych (67 kontroli w ramach odbiorów kotłów, 210 kontroli w ramach inwentaryzacji źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych). Ponadto zawarto umowę z przedsiębiorcą w zakresie prowadzenia analizy dymu z palenisk za pomocą bezzałogowych systemów latających - dronów, które będą prowadzone jeszcze w bieżącym roku. Ponadto w ramach prowadzonych działań kontrolnych pobrano w bieżącym roku 20 próbek popiołów paleniskowych, które są analizowane przez akredytowane laboratorium na podstawie zawartej umowy.

(akta kontroli str. 761-766)

NIK zwraca uwagę, że odbiorów pieców wymienionych w ramach dotacji oraz przelotów dronem nad budynkami nie można uznać za odrębne kontrole, których zaplanowania i przeprowadzenia wymaga POP.

6. W latach 2020-2023 sprawozdania z realizacji POP 2020 zostały sporządzone nierzetelnie, ponieważ:

- a. W liczbie przeprowadzonych kontroli w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej i spalania odpadów bądź pozostałości roślinnych uwzględniała oględziny przeprowadzone w związku z prowadzonym postępowaniem w sprawach o udzielania dotacji na wymianę pieców oraz liczbę budynków, nad którymi przeprowadzono przelot dronem, który dokonywał wstępnej analizy składu dymu. Oględziny prowadzono na podstawie zarządzenia Burmistrza, a nie na podstawie ustawy Poś, a w raportach z przelotu dronem wskazywano wprost, że przelot ma charakter kontroli wstępnej i dopiero na jego podstawie mają być typowane budynki do właściwej kontroli prowadzonej na podstawie ustawy Poś. Zarówno w czasie oględzin, jak z przelotów drona nie sporządzano protokołów kontroli, o których mowa w art. 380 ust. 1 ustawy Poś. Wobec powyższego Gmina w sprawozdaniach POP za lata 2020-2023 zawyżyła liczbę przeprowadzonych kontroli w zakresie przestrzegania uchwały antysmogowej i spalania odpadów bądź pozostałości roślinnych o następujące wartości: w 2020 r. - 303 (w tym 138 kontroli dronowych⁷³), w 2021 o 139 (nie prowadzono kontroli dronowych w 2021 r.), w 2022 r. o 212 (w tym 64 kontrole dronowe⁷⁴) i w 2023 r. o 469 (w tym 366 kontrole dronowe⁷⁵).

(akta kontroli str. 80-81, 587-598, 636-708)

Wyjaśnienia Kierownika co do zasadności ujmowania oględzin odbiorów pieców oraz kontroli dronowych, wraz ze stanowiskiem NIK, przedstawiono w opisie nieprawidłowości nr 4.

- b. W sprawozdaniu z realizacji POP za 2023 r., w rubryce kontrole interwencyjne w zakresie przestrzegania uchwał antysmogowych i spalania odpadów, podano liczbę 84 kontroli, podczas gdy w 2023 r. przeprowadzono 53 tego typu kontrole.

(akta kontroli str. 65-80)

⁷³ Przeprowadzono dwie akcje z użyciem dronów w dniach 5 marca 2020 r. oraz 27 listopad 2020 r.; sprawdzono 138 budynków.

⁷⁴ Przeprowadzono jedną akcję z użyciem dronów w dniach 16-17 grudnia 2022 r.; sprawdzono 64 budynki.

⁷⁵ Przeprowadzono jedną akcję z użyciem dronów w dniach 19-20 grudnia 2023 r.; sprawdzono 366 budynków.

Kierownik wyjaśnił, że w sprawozdaniu z POP za 2023 rok omyłkowo podano liczbę kontroli interwencyjnych równą 84. Była to oczywista omyłka pisarska pracownika przygotowującego informację do przedmiotowego sprawozdania w zakresie ilości zrealizowanych kontroli.

7. W 2020 r. i 2023 r. w toku prowadzonych kontroli interwencyjnych nie pobierano wymaganej liczby próbek popiołu, co było niezgodne z wymogami POP 2020. Według POP 2020 próbki popiołu z paleniska należało pobrać i zlecić ich badanie w przypadku co najmniej 10% prowadzonych kontroli interwencyjnych w skali roku. W 2020 r. pobrano 5 próbek na 93 kontrole, co stanowiło 5%, a w 2023 r. 2 próbki na 53 kontrole, co stanowiło 3,7%.

(akta kontroli str. 80-81)

Kierownik wyjaśnił, że przeszkoleni pracownicy Urzędu w zakresie kontroli palenisk, nie w każdym przypadku pobierają próbkę popiołu paleniskowego. Dopiero podejrzenie spalania odpadów zauważone przez pracowników powoduje pobór popiołu do analizy laboratoryjnej. Określenie w POP „na sztywno” procentowych ilości poboru próbek w stosunku do ilości wykonanych kontroli naraża samorząd na nieuzasadnione koszty związane z wysokimi cenami analizy laboratoryjnej odpadów paleniskowych przez akredytowane laboratoria. To po to pracownicy uczestniczą w szkoleniach dotyczących zasad kontroli palenisk oraz poboru próbek, by móc w trakcie kontroli ocenić, czy istnieje zasadność poboru próbki do analizy podczas prowadzenia konkretnej kontroli. W tym zakresie pismem 24 lipca 2020 r., znak: GKiOŚ.3037.1.2.2020 będącym opinią do tworzonego POP 2020 Gmina wносиła o wykreślenie tego zapisu.

(akta kontroli str. 629-633)

NIK zwraca uwagę, że przyjęte programy ochrony powietrza są aktami prawa miejscowego i określony w POP 2020 wskaźnik, zakładający pobór próbek w co najmniej 10% kontroli interwencyjnych w skali roku, jest zapisem obligatoryjnym.

8. W 6 kontrolach⁷⁶ na 27 analizowanych⁷⁷ nie zbadano wilgotności drewna, co było niezgodne z § 8 ust. 6 pkt 6 wewnętrznej procedury kontroli, który stanowi, że w każdej kontroli za pomocą wilgotnościomierza bada się wilgotność drewna.

(akta kontroli str. 892-903, 1007-1018, 1051-1058, 1096-1104, 1125-1149)

Kierownik wyjaśnił, że *Kontrolerzy każdorazowo podczas kontroli posiadali wilgotnościomierz. W przypadku gdy mieszkaniec podczas kontroli deklarował, że budynek opalany jest w głównej mierze drewnem, to badanie wilgotności opału było prowadzone. Z prowadzonych kontroli wynika, że zdecydowana większość zgłaszanych do kontroli budynków jest opalana węglem, a drewno stosowane jest sporadycznie i alternatywnie tylko w przypadku rozpalania. W takich sytuacjach pomiar wilgotności drewna nie był przeprowadzany. W wielu przypadkach nie było możliwości zbadania wilgotności drewna, gdyż w trakcie kontroli nie było tego rodzaju opału dostępnego na miejscu kontroli pomimo deklaracji mieszkańca o stosowaniu go do ogrzewania budynku.*

(akta kontroli str. 774-813)

⁷⁶ O nr GKiOŚ.606.1.22.2022, OŚ.606.1.55.2023, OŚ.606.2.24.2024, OŚ.606.1.19.2024, OŚ.606.1.41.2024, OŚ.606.1.45.2024.

⁷⁷ Dotyczy kontroli przeprowadzonych po wprowadzeniu wewnętrznej procedury kontroli, tj. po 23 września 2021 r.

NIK zwraca uwagę, że w ww. sześciu przypadkach z dokumentacji fotograficznej załączonej do protokołów kontroli wynika, że w pomieszczeniach, w których przeprowadzono kontrole, znajdowały się znaczne ilości drewna kawałkowego. W protokołach kontroli nie zaznaczono, że mieszkańiec deklarował, że drewno służy tylko do rozpalenia pieca.

9. W 11 kontrolach⁷⁸ na 27 analizowanych⁷⁹ na piecach niespełniających wymagań określonych w uchwale antysmogowej albo w ich otoczeniu nie umieszczono naklejek z określeniem granicznego terminu do ich wymiany, co było niezgodne z § 8 ust. 10 wewnętrznej procedury kontroli, który ustanawiał taki wymóg.

(akta kontroli str. 771-772, 892-915, 925-933, 943-954, 999-1025, 1051-1058, 1105-1149)

Kierownik wyjaśnił, że *każdorazowo w trakcie kontroli kontrolerzy informowali o terminach wymiany kotłów. Na kotłach zawsze naklejane były naklejki informujące o obowiązku wymiany urządzenia grzewczego. Niemniej jednak nie zawsze dokumentacja fotograficzna dołączona do protokołu z kontroli obejmowała fragment urządzenia grzewczego z naklejoną ww. informacją. W sporadycznych przypadkach naklejka była przekazywana kontrolowanemu do naklejenia w późniejszym czasie, ponieważ wysoka temperatura ściany rozpalonego kotła nie pozwalała na naklejenie informacji.*

(akta kontroli str. 774-813)

NIK zwraca uwagę, że w pozostałych przypadkach kontroli fakt umieszczenia naklejki na piecach niespełniających wymagań uchwały antysmogowej z określeniem granicznego terminu do wymiany dokumentowano fotograficznie bądź odpowiednim zapisem w protokole kontroli. W tych przypadkach w protokołach kontroli nie załączono fotografii potwierdzających umieszczenie naklejki ani nie dokonano adnotacji w protokole.

10. W 19 kontrolach⁸⁰ na 27 zbadanych nie żądano certyfikatu jakości węgla bądź nie udokumentowano tego faktu w protokole kontroli, co było niezgodne z § 8 ust. 6 pkt 7 wewnętrznej procedury kontroli, który stanowi, że w odniesieniu do węgla należy przede wszystkim sprawdzić świadectwo jakości paliwa.

(akta kontroli str. 868-879, 892-954, 989-1033, 1051-1058, 1087-1149)

Kierownik wyjaśnił, że *pracownicy prowadzący kontrole posiadają odpowiednie szkolenia w zakresie wykorzystywania paliw stałych stosowanych na nieruchomościach do opalania/ogrzewania. Zgodnie z obowiązującymi uchwałami antysmogowymi w Małopolsce występuje zakaz stosowania do opalania mułów i flotokoncentratów. Dzięki pozyskanej wiedzy na szkoleniach oraz nabytym doświadczeniom kontrolerzy byli w stanie określić rodzaj stosowanego paliwa, dlatego też w przypadku braku wątpliwości co do jego*

⁷⁸ O nr: GKiOŚ.606.1.22.2022, GKiOŚ.606.1.41.2022, OŚ.606.1.14.2023, OŚ.606.1.34.2023, OŚ.606.1.55.2023, OŚ.606.1.64.2023, OŚ.606.1.25.2024, OŚ.606.1.25.2024, OŚ.606.1.6.2024, OŚ.606.1.41.2024, OŚ.606.1.45.2024.

⁷⁹ Dotyczy kontroli przeprowadzonych po wprowadzeniu wewnętrznej procedury kontroli, tj. po 23 września 2021 r.

⁸⁰ O nr GKiOŚ.606.1.203.2021, GKiOŚ.606.1.22.2022, GKiOŚ.606.1.30.2022, GKiOŚ.606.1.3.2022, GKiOŚ.606.1.41.2022, GKiOŚ.606.1.55.2022, OŚ.606.1.14.2023, OŚ.606.1.25.2023, OŚ.606.1.34.2023, OŚ.606.1.55.2023, OŚ.606.1.64.2023, OŚ.606.1.48.2022., OŚ.606.2.24.2024, OŚ.606.2.48.2024, OŚ.606.1.19.2024, OŚ.606.1.25.2024, OŚ.606.1.6.2024, OŚ.606.1.41.2024, OŚ.606.1.45.2024.

jakości nie prosili o okazanie świadectwa. W 2017 roku mając na uwadze wejście w życie uchwały Nr XXXII/452/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa małopolskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw oraz potrzebę trwałej poprawy jakości powietrza na terenie Gminy Miasto Nowy Targ, przeprowadzono działania kontrolne sortymentu węgla i innych paliw stałych na składach paliw znajdujących się na terenie miasta Nowy Targ. Wynikiem kontroli było m.in. złożenie przez właścicieli składów deklaracji o braku posiadania i sprzedaży paliw stałych o niskiej jakości tj.: mułów i flotów oraz biomasy o wilgotności powyżej 20%.

(akta kontroli str. 774-813)

NIK zwraca uwagę, że zapisy wewnętrznej procedury kontroli nie przewidują wyjątków umożliwiających odstępnie od sprawdzenia certyfikatu jakości węgla.

11. W 10 przypadkach⁸¹, na 24 zbadanych⁸², kontrole interwencyjne podjęto po terminie określonym w POP 2020 i POP 2023. W dziewięciu z nich kontrole podjęto po upływie od 2 do 57 dni od zgłoszenia, a w jednym przypadku było to 277 dni od zgłoszenia. Tymczasem w POP 2020 wskazano, że takie kontrole należy przeprowadzić w ciągu 12 godzin, a w POP 2023 w ciągu 24 godzin od zgłoszenia lub w następny dzień roboczy (w przypadku zgłoszenia interwencji w dzień wolny od pracy, kontrola powinna być wykonana w pierwszym dniu roboczym następującym po dniu wolnym od pracy).

(akta kontroli str. 771-772, 814-817, 832-850, 868-879, 904-915, 943-988, 1115-1124)

Kierownik wyjaśnił, że *przebiegane kontrole podejmowane były zgodnie z terminami wyznaczonymi w POP. Kontrole dokonują wyłącznie upoważnieni pracownicy Urzędu Miasta Nowy Targ w godzinach pracy Urzędu (7:30 – 16:00 w poniedziałek, 7:30 – 15:30 od wtorku do czwartku oraz 7:30 – 15:00 w piątek), ponieważ w Nowym Targu brak jest Straży Miejskiej. W związku z powyższym zdarzały się sytuacje, kiedy próby kontroli były „nieudane”, ponieważ nie zastano nikogo na nieruchomości. W takich też sytuacjach kontrole ponawiane były na nieruchomości w najbliższym możliwym terminie. Z uwagi na fakt, iż nieudanych prób kontroli nie można było potraktować w systemie jako podjęta czynność zgodna z „wyznaczonym czasem reakcji na zgłoszenie”, to wymienione w Państwa piśmie kontrole widnieją jako przeprowadzone niezgodnie z określonym w POP terminie.*

(akta kontroli str. 774-813)

Odnosząc się do podniesionego argumentu, że kontrole przeprowadzane są w godzinach pracy urzędu, NIK zwraca uwagę, że zgodnie z wewnętrzną procedurą kontroli oraz upoważnieniami wydanymi pracownikom, osoby prowadzące kontrole upoważnione są do wstępu na teren nieruchomości w godz. 6.00-22.00. Tylko w jednym przypadku (nr sprawy GKiOS.606.1.168.2020) zgłoszenia przez portal ekointerwencja dokonano w sobotę 21 listopada 2020 r., a kontrolę przeprowadzono we wtorek 24 listopada 2020 r., a nie w pierwszym dniu roboczym następującym po dniu wolnym od pracy. Fakt nieudanej próby kontroli z powodu nieobecności

⁸¹ O nr: GKiOS.606.1.76.2020, GKiOS.606.1.168.2020, GKiOS.606.1.180.2020, GKiOS.606.1.182.2020, GKiOS.606.1.203.2021, GKiOS.606.1.30.2022, OŚ.606.1.14.2023, OŚ.606.1.2.2023, OŚ.606.1.28.2023, OŚ.606.1.6.2024.

⁸² Od wejścia w życie POP 2020 tj. 26 października 2020 r.

dorosłych mieszkańców nieruchomości w żaden sposób nie został udokumentowany.

12. W latach 2021-2023 w Gminie przeprowadzano po jednej rocznie akcji informacyjno-edukacyjnej o wymaganiach uchwały antysmogowej dla Małopolski oraz dostępnych formach dofinansowania do wymiany kotłów, zamiast co najmniej dwóch. Działanie to było niezgodne z POP 2020, według którego od 2021 r. Gminy miały obowiązek, co najmniej raz na pół roku, przeprowadzić akcje informacyjną do każdego punktu adresowego, pod którym eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe (dotyczyło to budynków mieszkalnych i niemieszkalnych). Tego typu akcje Gmina przeprowadzała tylko raz w roku (w miesiącach luty-kwiecień), w związku z wysyłaniem decyzji podatkowych do mieszkańców oraz przedsiębiorców.

(akta kontroli str. 495-511)

Kierownik wyjaśnił, że *Gmina Miasto Nowy Targ w ramach działań informacyjnych przeprowadziła w 2021 roku wiele akcji, których celem było dotarcie do przedsiębiorców i mieszkańców Miasta z informacjami o wymaganiach uchwał antysmogowych, a także o dostępnych dofinansowaniach do wymiany nieekologicznych kotłów. Nadmieniona w latach 2021-2023 prowadzona była jedna w roku duża akcja informacyjna realizowana w miesiącach luty-kwiecień tego roku, była jedną z wielu akcji realizowanych z bezpośrednim dotarciem do mieszkańca, bowiem wszelkie realizowane w 2021 roku happeningi, pikniki, akcje plakatowe, spotkania, szkolenia, apele Burmistrza, informacje publikowane na stronie internetowej Miasta, jak również w mediach lokalnych, były kierowane do ogółu społeczności lokalnej. Wszystkie te zrealizowane zadania w podziale na lata zostały przedstawione na kilkunastu stronach w odpowiedzi do NIK opisującej bardzo szczegółowo edukację ekologiczną. Tym samym uważamy, że w sprawozdaniu z POP za 2021 rok winny zostać wpisane wszystkie realizowane akcje, których zadaniem było dotarcie z informacjami w ww. zakresie do ogółu społeczności, a nie tylko jedna. Wpisanie wyłącznie jednej akcji „pisemnej” było spowodowane niejasnymi wytycznymi z UMWM. Ponadto należy doprecyzować, że w POP nie ma jednoznacznie wskazane, że dotarcie z informacją miało być realizowane wyłącznie w formie pisemnej. Mając ogromne doświadczenie w realizacji edukacji ekologicznej Gmina Miasto Nowy Targ celowo prowadzi akcje za pośrednictwem różnych form dotarcia do mieszkańca, ponieważ pozwala to osiągnąć największy efekt w postaci wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców. Kierownik uważa że zadanie to zostało zrealizowane w dużo większym zakresie niż określono to w POP.*

(akta kontroli str. 751-754)

NIK, nie negując wyjaśnień Kierownika, wskazuje, że w POP 2020 ustalono obowiązek dotarcia z taką informacją do każdego punktu adresowego, pod którym eksploatowana jest instalacja na paliwa stałe. Z wyjaśnień Kierownika wynika, że tego typu działanie zostało przeprowadzone w latach 2021-2023 tylko raz w roku, wraz z przesyłaniem decyzji o podatku od nieruchomości do mieszkańców oraz przedsiębiorców. NIK zwraca uwagę, że nie można uznać za dotarcie do każdego punktu adresowego z eksploatowanym kotłem na paliwo stałe faktu prowadzenia akcji informacyjnych do ogółu mieszkańców Gminy.

13. Gmina nie opublikowała na stronie internetowej Urzędu informacji o wyniku postępowania o zamówienie publiczne nr GKiOŚ.3037.6.2016, w wyniku którego zawarto umowę nr 2/GKiOŚ.3037.6. z 6 października 2017 r.

o wartości 41 500 zł, w częściach dotyczących Organizacji Eventu w 2018 r. na kwotę 18 300 zł oraz Konkursu dla uczniów w 2020r. na kwotę 4 800 zł, co było niezgodne z pkt 7.2.3.⁸³ Procedury udzielania zamówień publicznych, wprowadzonej Zarządzeniem Burmistrza nr 120.Z.12.2016 z 1 marca 2016 r. Stosownie do przyjętej procedury informację o wyniku postępowania publikuje się na stronie Urzędu Miasta.

(akta kontroli str. 711, 713, 815)

Kierownik wyjaśnił, że w związku ze złożeniem oferty tylko przez jednego oferenta w przedmiotowym postępowaniu nie publikowano informacji o wyniku postępowania na stronie internetowej. W sprawie podejmowania dalszych czynności administracyjnych, w tym podpisania umowy na realizację zadań edukacyjno-ekologicznych, kontaktowano się na bieżąco z oferentem.

(akta kontroli str. 715-741)

NIK zwraca uwagę, że zapisy procedury udzielania zamówień publicznych, dotyczące publikowania na stronie internetowej Urzędu Miasta informacji o wyniku postępowania nie przewidują możliwości odstąpienia od opublikowania przedmiotowej informacji, w przypadku gdy w przetargu uczestniczył tylko jeden oferent.

IV. Uwagi i wnioski

Uwagi NIK nie formułuje uwag.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

- Wnioski
1. Zintensyfikowanie działań mających na celu wymianę kotłów na paliwo stałe niespełniających wymogów uchwały antysmogowej i tym samym zwiększenie poziomu redukcji emisji pyłów PM10 i PM2,5 oraz B(a)P.
 2. Sporządzenie korekt sprawozdań z realizacji POP za lata 2020-2023 w zakresie przeprowadzonych kontroli i przesłanie ich do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.
 3. Pobieranie próbek popiołu z paleniska w co najmniej 10% realizowanych kontroli interwencyjnych.
 4. Badanie wilgotności drewna w każdym przypadku, kiedy stwierdzono jego wykorzystywanie w systemie grzewczym.
 5. Umieszczanie na piecach niespełniających wymagań określonych w uchwale antysmogowej albo w ich otoczeniu naklejek z określeniem granicznego terminu do ich wymiany.
 6. Każdorazowe sprawdzenie certyfikatu jakości węgla w trakcie kontroli indywidualnych systemów grzewczych, w których stwierdzono jego wykorzystywanie w systemie grzewczym.
 7. Przeprowadzanie kontroli interwencyjnych w ciągu 24 godzin od momentu zgłoszenia.

⁸³ Sposób postępowania przy udzielaniu zamówień o wartości większej od 20 tys. zł netto do 30 tys. Euro.

8. Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych kierowanych do każdego punktu adresowego oraz każdego podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą eksploatujących instalacje spalania paliw stałych, co najmniej dwa razy w roku.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Krakowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Kraków, 19 grudnia 2024 r.

Dyrektor Delegatury
Najwyższej Izby Kontroli
w Krakowie

z up.

Mariusz Gorczyca
p.o. Wicedyrektor
/podpisano elektronicznie/

Kontroler
Łukasz Chudzik
specjalista kontroli
państwowej
/podpisano elektronicznie/